

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
FAKULTA PROVOZNĚ EKONOMICKÁ
VEŘEJNÁ SPRÁVA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ
KATEDRA PRÁVA

Diplomová práce

**Organizovaná trestná činnost v teorii a
právní praxi v ČR**

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Ing. Pavel Pikola

Vypracoval: Bc. Jaroslav Škop

© 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Organizovaná trestná činnost v teorii a právní praxi v ČR“ jsem vypracoval samostatně. Veškeré poklady a použitou literaturu uvádím v seznamu použité literatury.

V Hradci Králové dne 15. 3. 2009

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval JUDr. Ing. Pavlu Pikolovi za odborné vedení a poskytnutí neocenitelných rad při vypracování mé diplomové práce.

**ORGANIZOVANÁ TRESTNÁ ČINNOST
V TEORII A PRÁVNÍ PRAXI V ČR**

**Organized Criminal Activity
in Theory and Legal Practice in CR**

SOUHRN

Tato diplomová práce se zabývá problematikou organizované trestné činnosti v České republice a to z pohledu teorie a právní praxe. Popisuje historický vývoj tohoto protiprávního jednání, nejzávažnější formy trestné činnosti páchané organizovanými skupinami pachatelů na našem území, rozbírá příčiny a důsledky z hlediska dopadu na naši společnost a zejména analyzuje současný stav. Zjištěné skutečnosti vycházejí ze současného stavu boje proti organizovanému zločinu v rámci České republiky, a to jak z materiálů, ze kterých bylo při zpracování práce čerpáno, tak především z vlastních, dlouholetých zkušeností pocházejících z vyšetřováním této závažné trestné činnosti. V mé práci jsem se pokusil shromáždit nejdůležitější aspekty organizovaného zločinu, které by se v této formě mohly stát základní pomůckou osobám, které se touto problematikou zabývají.

KLÍČOVÁ SLOVA

organizovaná trestná činnost, organizovaný zločin, organizované skupiny, pachatel, formy trestné činnosti, prevence, příčiny, důsledky, kriminalita, trestní zákon

SUMMARY

This diploma paper deals with the matters of organized criminal activity in the Czech Republic, from the point of view of theory and legal practice. It describes historical development of this unlawful conduct, the most severe forms of criminal activity committed by organized groups of perpetrators in the area of CR, there are discussed reasons and results as for the negative impact to our society, it especially analyses actual situation. Elicited facts result from recent fights against organized crime in the Czech Republic as presented in the literature but mainly from my personal longtime experience in the field of investigation of such serious criminal activity. This paper attempts to collect the most important aspects of organized crime which can become an essential aid to people who are engaged in this matter.

KEY WORDS

Organized criminal activity, organized crime, organized groups, perpetrator, forms of criminal activity, prevention, reasons, results, criminality, penal law

OBSAH

1. Úvod	6
2. Cíl práce a metodika	7
3. Historický vývoj organizovaného zločinu v ČR	8
3.1 Charakteristika organizovaného zločinu	8
3.2 Historický vývoj organizovaného zločinu	9
3.3 Příklad organizované trestné činnosti na území ČR	16
4. Přehled platné právní úpravy	19
5. Formy organizovaného zločinu v České republice	22
5.1 Formy organizovaného zločinu	22
5.1.1 Organizovaná hospodářská kriminalita	23
5.1.2 Padělání	26
5.1.3 Drogová organizovaná kriminalita	27
5.1.4 Bankovní a poštovní loupeže	31
5.1.5 Nelegální obchod se zbraněmi a výbušninami	32
5.1.6 Převaděčství, obchod s lidmi a prostituce	34
5.1.7 Krádeže motorových vozidel	40
5.1.8 Vydírání poplatků za fiktivní ochranu	42
5.1.9 Krádeže uměleckých a starožitných předmětů	45
5.1.10 Počítačová kriminalita	47
5.1.11 Korupce	50
5.1.12 Praní špinavých peněz	51
5.1.13 Podvodné zneužívání „bílých koní“	53
5.1.14 Terorismus	54
5.1.15 Organizovaná trestná činnost pytláckých zločineckých gangů	56
6. Rozbor příčin a důsledků páchání organizované tr. činnosti	58
6.1. Příčiny páchání organizované trestné činnosti v ČR	58
6.1.1 Otevření hranic	58
6.1.2 Změny v ekonomice	59
6.1.3 Sociální faktory	59

6.1.4	Úroveň legislativy	59
6.1.5	Práce policie	60
6.1.6	Práce justičních orgánů	61
6.2	Důsledky páchaní organizované trestné činnosti v ČR	62
6.2.1	Vliv organizovaného zločinu na pocity občanů	62
6.2.2	Nedůvěra občanů v demokratický systém a jeho instituce	63
6.2.3	Důsledky působení organizovaného zločinu na ekonomiku	63
6.2.4	Vliv organizovaného zločinu na sociální diferenciaci	64
6.2.5	Vliv organizovaného zločinu na změny hodnot	64
6.2.6	Ohrožování lidí v odpovědných funkcích	65
6.2.7	Vliv organizovaného zločinu na nárůst patologických jevů	65
7.	Prevence při řešení problematiky organizovaného zločinu	66
7.1	Obecné vymezení pojmu	66
7.2	Prevence kriminality v České republice	66
7.2.1	Strategie prevence kriminality na léta 2008-2011	67
7.3	Prevence organizované trestné činnosti	68
8.	Analýza zjištěných poznatků a jejich vyhodnocení s návrhy na řešení	70
9.	Závěr	75
	Seznam literatury	77
	Přílohy	80

1 Úvod

Organizovaný zločin představuje jeden z nejnebezpečnějších společenských problémů současného světa. Jeho expanze a šíření dokáže destabilizovat světové ekonomické a politické systémy, přičemž se aktivity organizovaného zločinu zaměřují zejména na rozvojové země a země, které se nacházejí v transformačním stádiu ekonomiky. Mezi takové země stále patří i Česká republika. Od roku 1989 se v důsledku několika vývojových faktorů (např. vstup do Schengenského prostoru, otevření a následné zrušení státních hranic, možnosti svobody projevu, volného podnikání, politická situace na Balkáně, v zemích bývalého Sovětského svazu a v zemích tzv. třetího světa) na našem území několikanásobně zvýšil počet cizinců. Zároveň tak došlo i k výraznému nárůstu některých druhů kriminality. Na tuto situaci nebyla připravena spolu s dalšími ani česká policie, ani veřejnost. Mezinárodně politická situace se postupem času zklidnila a značná část cizinců z naší země odešla. Část pachatelů z řad cizojazyčného organizovaného zločinu se u nás usadila, trvale žije v naší zemi a v průběhu celých 90. let začala postupně pronikat do domácí scény - státní správy. Současný organizovaný zločin existuje v mnohem sofistikovanější a tedy nebezpečnější formě, než byl organizovaný zločin balkánských a ruských pachatelů z počátku 90. let. V této souvislosti mluvíme především o zločinu domácím, zločinu, který odnikud nepřišel a tedy nikam nemohl odejít. Jeho vývoj souvisí se základními změnami v české společnosti - ekonomice i politice tak, jak se po roce 1989 odehrály. Cílem organizovaného zločinu u nás je získání maximálních zisků a také ekonomického, společenského vlivu za pomoci jakýchkoliv prostředků. Jsou to prostředky méně viditelné, o to však pro společnost nebezpečnější - korupce, diskreditace nepohodlných osob či institucí nebo legalizace výnosů z trestné činnosti prostřednictvím zdánlivě legálního podnikání či investování. Organizovaný zločin ignoruje státy, jejich hranice i zákony a vytváří si uvnitř společnosti své vlastní, paralelní, na státu nezávislé struktury. Přitom organizovanou trestnou činností nelze chápat jako fenomén izolovaný od tzv. běžné kriminality. Obě tyto části jsou velkou měrou vzájemně propojeny.

2 Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je zpracování poměrně obsáhlého tématu do konkrétní, ucelené podoby, včetně shrnutí jeho historického vývoje, charakteristiky nejzávažnějších forem organizované trestné činnosti, rozboru příčin a důsledků pro život společnosti v České republice a zejména analýzy problematiky z pohledu objasňování a vyšetřování této jedné z nejzávažnějších forem páčání trestné činnosti. Jedná se o souhrn nejdůležitějších aspektů dané oblasti, který by měl být každému policistovi i dalším osobám, zabývajících se danou problematikou, pomůckou a vodítkem ve styku s tímto druhem trestné činnosti.

Metody práce:

- analýza problematiky se zaměřením na obecnou charakteristiku organizovaného zločinu a na postupy při řešení popsané kriminality
- analýza dostupných odborných publikací, literatury, internetových zdrojů, na základě jejich předchozího studia

3 Historický vývoj organizovaného zločinu v ČR

3.1 Charakteristika organizovaného zločinu

Pojem organizovaného zločinu není přesně vymezen ani u nás, ani ve světě. Různé bezpečnostní systémy se v chápání, co je a co není organizovaný zločin, liší. Souvisí to z rozličným kulturním a sociálním prostředím, v němž se organizovaný zločin zrodil a rozvíjel, s odlišnými ideologickými koncepcemi bezpečnostních složek různých zemí apod. Jedna z řady definic říká¹: „Jde o nezákonnou činnost více než dvou osob, konanou systematicky po delší dobu, zaměřenou na získání finančního prospěchu a využívající k tomu násilně získaného vlivu v prostředcích obchodu, průmyslu, médií, politických a soudních kruhů.“ Na mezinárodním sympoziu Interpolu o organizovaném zločinu v St. Cloudu v květnu 1988 byla přijata shromážděním jeho následující definice: „Libovolná skupina s korporální strukturou, jejímž předním cílem je získat peníze nezákonnou činností a jež ke svému přežití často používá zbraňové a korupční metody“. Mezinárodní úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu schválila charakterizovala tuto formu trestné činnosti takto: „Skupina organizovaného zločinu znamená strukturovanou skupinu tří a více osob existující po určité časové období a jednající ve vzájemné shodě za účelem spáchání jednoho či více závažných trestných činů, či trestních činů stanovených v souladu s Úmluvou (OSN) za účelem získání přímého či nepřímého finančního, či jiného hmotného prospěchu.“ Evropská unie používá při odlišení organizovaného zločinu následující identifikační znaky¹:

- 1) „Spolupráce více než dvou osob.
- 2) Podezřelí ze spáchání závažné trestné činnosti.
- 3) Činnost zaměřená na honbu za ziskem
- 4) V organizaci má každý své konkrétní a speciální úkoly.
- 5) Činnost je dlouhodobá.
- 6) Uvnitř organizace panuje určitá forma kázně a kontroly.
- 7) Páchání trestné činnosti na mezinárodní úrovni.
- 8) Používání násilí a jiných nátlakových prostředků.

---

¹ NOŽINA, M.: *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. 1. vyd. Praha: Themis, 2003. s. 15-17

- 9) Využívání stávajících hospodářských a obchodních struktur ve svůj prospěch.
- 10) Napojení organizace na procesy praní peněz.
- 11) Ovlivňování politiky, médií, veřejné správy, soudních orgánů nebo ekonomiky.
- 12) Jsou-li pozitivně identifikovány první tři znaky a alespoň tři další z uvedeného soupisu, jedná se o organizovaný zločin“.

3.2 Historický vývoj organizovaného zločinu

Z pohledu historie na organizovaný zločin v České republice je třeba zmínit všeobecný pohled na historii a příčiny vzniku organizovaného zločinu jako takového. Organizovaný zločin, tak jak ho známe v dnešní podobě, nevznikl ze dne na den. Jeho počátky jsou historicky kladeny do dob před naším letopočtem. Nebyly to však takové organizované skupiny, jaké známe ze současné doby. Jejich struktura, hierarchie, a v neposlední řadě i jejich cíle, se postupně měnily a vyvíjely. Také příčiny jejich vzniku nebyly vždy totožné. Určitě by se i tehdy našel bezpočet náhodně, více či méně organizovaných skupin, jejichž důvod vzniku a cíl byl přímo zisk z loupeží, přepadávání, vražd, únosů apod. Máme-li však hovořit o organizovaném zločinu, musíme se držet určitých kritérií, které tento pojem ohraničují a které jsou mu vlastní. Proto se budeme držet vývoje tohoto fenoménu tak, jak je vnímán historicky z pohledu dnešní doby.

Při pohledu do minulosti, nejstarší a nejdéle působící zločinecké organizace jsou bezesporu ty čínské. Předcházela jim tajná společenství, která vznikala za vlády dynastie Han (206 př.n.l. – 220 n. l.). Cílem jejich vzniku a působení nebylo páchat trestnou činnost. Cílem bylo se chránit před absolutní a krutou mocí vládnoucí vrstvy, která nepřipouštěla jakýkoliv odpor, neposlušnost, kdy každý protest byl považován za zločinný a byl okamžitě přísně trestán. Jediná obrana tedy byla možná pouze prostřednictvím tajných spolků. „Do této doby se také váže počátek čínských triád, kdy jednou z naznačených tajných společenství vystupujícím proti moci vládnoucí dynastie a jejím úředníkům, byla Společnost tří v jednom (Sanhe – Hui), která byla později

nazývána jako Trojspolek a později Triáda. Ve svém znaku měla trojúhelník vyjadřující základní čínské síly: nebe, zemi a člověka.²

Mnoho spolků bylo založeno na rodové tradici. Cílem těchto spolků – rodových tajných společenství, jak již bylo uvedeno, byl boj proti moci vládnoucí dynastii. Nebylo vůbec lehké stát se členem takové organizace. Každý nový uchazeč musel bezpodmínečně splnit určitá kritéria a projít stanoveným rituálem. Ten obsahoval splnění více než tří desítek úkolů a byl zakončený krevní přísahou. Zde nalézáme shodné základní znaky, které v současné době vztahujeme k organizovanému zločinu. Postupem doby, tak jak se moc tajných společenství upevňovala, začaly jednotlivé spolky odkloňovat svoji aktivitu i mimo rámec původních cílů. Jejich zaměření se začalo orientovat na trestnou činnost spojenou s honbou za ziskem, získání vlivu a moci v širokém spektru společnosti. Struktura jejich zájmu se v mnohém začala podobat současnému zaměření organizovaných skupin pachatelů a zločineckých společenství.

Jako další zemí, která je spojována s historickým vývojem organizovaného zločinu, je Japonsko a označení s touto zemí spojené - yakuza. Důvodem vzniku této organizace na začátku 17. století nebylo zaměření zločineckým směrem, ale směrem k ochraně měst proti banditům. Jednalo se vesměs o seskupení, zformované z původních válečnických samurajů, jejichž výjimečné postavení ve společnosti ztrácelo se změnou společenského systému význam. Samotný název yakuza vznikl z karetní hry zvané hanafunda, kde nejhoršími kartami byly osmička (japonsky „ya“), desítka (ku) a trojka (za). Označením yakuza se nejdříve nazývali hráči, kteří v této karetní hře prohráli, v pozdější době všichni hráči a nakonec označení převzala celá organizace. Tak jako v Číně se postupem doby celá organizace vyvíjela a její zaměření se začalo přeorientoávat do zločinecké podoby, v jaké je známe v dnešní době.³

„Skupiny yakuza jsou organizovány jako rodiny. Hlava rodiny je oyabun (otec a vládce současně), který od své rodinné organizace, od svého zástupce a všech členů až po učedníky očekává bezpodmínečnou loajalitu. Novicové jsou během učební doby

---

² CHMELÍK Jan a kolektiv. *Zločin bez hranic, Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. Praha: Linde 2004, s. 58

³ CHMELÍK Jan a kolektiv. *Zločin bez hranic, Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. Praha: Linde 2004, s. 59

kontrolováni a jsou-li shledáni důvěryhodnými, jsou přijati za fiktivní syny (kobun) a skládají krevní přísahu: „Následuji tě, otče, ohněm a krví, i když moji vlastní rodiče budou hladovět nebo mne to bude stát život“. Život organizace určovala tato pravidla: 1. Nedotýkat se manželky jiného člena. 2. Neprozradit tajemství organizace policii. 3. Chránit do krajnosti loajalitu vůči organizaci a spojení oyabun – kobun. Nejtěžším trestem za porušení pravidel je smrt. Nižším trestem bylo odříznutí jednoho článku na prstu ruky. Poznávacím znamením skupiny yakuza byl rituál Pozdravuj jingi, tetování celého těla, a ten přetrvává dodnes.⁴⁴

Ve výčtu zločineckých organizací nelze pominout italskou Camoru. Počátkem 19. století vzniklo seskupení osob jako organizace ve věznicích, které chránilo své členy - ostatní vězně před utlačováním ze strany dozorců, před jejich brutalitou. Po svém propuštění bývalí vězňové setrvali ve své organizovanosti a zaměřovali se zejména na páchání pouliční kriminality, výjimkou však nebyly ani únosy a vraždy. Již tehdy byla část zisku z trestné činnosti povinně předávána zpět do organizace, a to na její ochranu a rozvoj. Nově přijímaní členové, tak jako bylo zvykem v čínských triádách a japonské yakuze, byli po určité době podrobováni různým zkouškám zakončeným rituálem, kde musel uchazeč prokázat odvahu, zručnost a nebojácnost. Často tyto vlastnosti musel prokazovat právě vraždou. Ctila se věrnost, oddanost a hlavně mlčenlivost (omerta). Ta se však nevztahovala pouze na členy Camory, ale postupně byla vyžadována po všech, kdo by mohl proti členům této organizace vypovídat. Jakékoliv porušení tohoto pravidla bylo bez milosti trestáno smrtí. Do tohoto období by se dal zařadit i vznik slova MAFIA, což byla zkratka volebního hesla **Morte alla Francia, Italia avela** (Smrt Francii, oddech Itálii) používaného italským jihem proti nadvládě bourbonské královské říše. Zkratka slova Mafia, podle počátečních písmen slov uvedeného hesla, vyjadřovala v palermském dialektu sebevědomí, jistotu a hrdost. Postupně tato zkratka přešla do oficiální úřední řeči, a to pro označení určitého trestního jednání a později i jako označení konkrétného typu zločinců. Na přelomu 19. a 20. století, tak jak se protizákonná činnost „Mafie“ rozrůstala, se její zájmy začaly obracet i na ovládnutí celých regionů a oblastí, její členové pronikali stále hlouběji do vládnoucích složek

---

⁴⁴ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003, s. 28-29

s cílem vytvořit si nezávislost na státní moci a nad zákony. V průběhu 20. století se italská Mafie zformovala do velmi silné organizace, zastoupené několika rodinami, které si rozdělily svá pole působnosti jak v domácím, tak i v mezinárodním měřítku organizovaného zločinu.⁵

„Pojmem mezi zločineckými organizacemi je stále Cosa Nostra. Jde o zločineckou organizaci, která vznikla v USA a jejichž základnu tvoří řada příslušníků zločineckých organizací – Mafií z Itálie, kde první světová válka přivedla italské mafie k výraznému oslabení a některé téměř k zániku. Část těchto členů po porážce fašismu v Itálii se vrátila zpět do vlasti a zde znovu obnovili mafiánské organizace. Dvacátá léta tohoto století se také označují za zlatý věk zločineckých syndikátů, které začaly vznikat jako houby po dešti, nejenom v typických zemích organizovaného zločinu, ale i v jiných zemích, např. v Rusku, Ukrajině, Korei, Vietnamu a v dalších zemích. Rozhodující pozice ve světě však stále zastávají zločinecké organizace Číny, Japonska, Itálie a USA. Obecně lze uzavřít, že prvotní cíle vznikajících organizací, spolků až na výjimky nebyly zločinné. Organizované spolky byly budovány ve většině případů za účelem ochrany sociálního postavení určité skupiny lidí. Vznikaly jako národně osvobozovací nebo politická seskupení. Kriminální podtext těchto spolků a získávání cejchu zločineckých organizací získaly vývojem a změnou své členské základny, nebo poté, co zanikly původní důvody jejich vzniku.“⁶

Popsat organizovaný zločin v celé historii českého státu je z hlediska dostupnosti literatury velmi komplikovaná věc. Autoři, zabývající se touto tematikou, popisují vesměs tuto formu trestné činnosti od dvacátých let 20. století, avšak spíše z pohledu Československa jako cílové, případně tranzitní země distribuce „zboží“ organizovanými skupinami pachatelů, působícími v okolních evropských státech. Tyto skupiny na našem území hledaly odbytiště zejména v oblasti pašovaného nedostatkového zboží či takového zboží přes naše území provážely do dalších států. Naopak do zahraničí byly nelegálně pašovány kradené umělecké a starožitné předměty, o které byl, a do současnosti stále je, nebývalý zájem. Touto formou trestné činnosti se

---

⁵ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003, s. 33-34

⁶ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Zločin bez hranic. Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. Praha: Linde 2004, s. 61.

zabývaly skupiny pachatelů, o kterých by se mohlo prohlásit, že měly obdobnou formu (více osob, struktura, šéf ...), srovnatelnou s dnešní dobou. Zcela určitě by se v historických dokumentech našlo několik takových skupin, páchajících organizovanou trestnou činnost (nejen zaměřenou na krádeže starožitných a uměleckých předmětů), avšak z hlediska statistického vyjádření jejich protizákonné činnosti, jejich počtu, doby působení, místa působení, jejich velikosti a dalších ukazatelů, podle kterých by se dala jejich činnost obsáhleji popsat, nelze do takovýchto podrobností s ohledem na zaměření této práce zacházet. Toto by zcela určitě vyžadovalo samostatné téma, které by bylo jistě z pohledu vývoje organizovaného zločinu v českých zemích velmi zajímavé.

Z hlediska dnešní doby by mohly, jak z pohledu obyčejného občana, tak z pohledů historiků, badatelů i teoretiků práva, existovat různé názory na organizovaný zločin v České republice, na příčiny jeho vzniku a jeho vývoj až do současnosti. Mladší generace, vyrůstající v novodobé historii po roce 1989, pro kterou jsou slovní spojení „členové organizované skupiny pachatelů“, „členové zločinného spolčení“ a podobné výrazy týkající se tohoto fenoménu obecně známé, by mohla tvrdit, že organizovaný zločin tu byl vždy. Vždyť to od malička vidí všude kolem sebe, a ač je to negativní součástí společnosti, je to tady a muselo to tady být již dříve. Nemohlo to přece jen tak přijít pouze se změnou režimu. Tato generace ve svém dospívání poznávala svět se všemi svými klady i zápory a byla ovlivněna přílivem zejména západního stylu života, kde organizovaný zločin byl po dlouhá desetiletí, a někde i celá staletí, zcela běžnou součástí života tamní společnosti. Starší generace, vyrůstající v éře socialismu naopak musí tvrdit, že organizovaný zločin musel do naší společnosti vniknout až s otevřením České republiky světu. Vždyť přece o něčem takovém před rokem 1989 nic neslyšeli. Takové názory sdílejí i některé vědecké výzkumy a teorie. Opak je však pravdou. Organizovaný zločin v České republice před rokem 1989 byl. Pouze se mu tak oficiálně neříkalo a pokud již některé skupiny pachatelů z hlediska dnešní doby naplnily znaky organizovanosti, v trestním právu se tento pojem omezil na slovní spojení „organizovaná skupina“, případně „spolčení“. Spáchání trestného činu, případně několika trestných činů organizovanou skupinou pachatelů pak bylo soudem přísněji trestáno, neboť organizovanost byla kvalifikována jako přitěžující okolnost při výměře trestu.

„V podmínkách totalitního státu byly „klasické“ aktivity organizovaného zločinu jako obchod s drogami, zbraněmi, prostituce, vydírání, nájemné vraždy aj. omezeny na minimum, resp. zůstávaly doménou běžné kriminality. O to výraznější byla činnost více či méně organizovaných skupin v ekonomické oblasti – importu a distribuci nedostatkového zboží, nezákonné směně valut, exportu uměleckých předmětů, krádeží a prodeje zboží aj. Zejména koncem 80. let, kdy ideologická a hospodářská krize komunismu vrcholila, dochází v ČSSR k rozvoji paralelní šedé ekonomiky, která supljuje neschopnost státu zajistit svým občanům dostačující přísun zboží a životních potřeb. Formují se rozsáhlé korupční sítě zasahující hluboko do sfér státního hospodářství a byrokracie. Jejich členové jsou ochotni pracovat pro kohokoliv, kdo disponuje dostatečným množstvím peněz. V české společnosti se objevuje nová vrstva „socialistických zbohatlíků“ – šedých podnikatelů a osob těžících ze svého postavení ve státním aparátu a stranické nomenklatuře. Tito lidé pokračují ve spolupráci i po roce 1989 – a to často i za hranicí zákona“.⁷

Přelomovým obdobím pro rozvoj organizovaného zločinu v České republice jsou bezesporu 90. léta minulého století. Změnou uspořádání společnosti společně s otevřením našich hranic okolnímu, zejména západnímu světu se vyskytla velká příležitost pro mezinárodní organizovaný zločin proniknout na nové, z pohledu strategického umístění naší republiky velmi lukrativní území. Otevřenost naší republiky umožnila velký migrační příliv nejen osob, hledajících zde politický azyl, ale i osob z chudších částí Evropy i Asie, hledajících práci. S těmito skupinami osob na naše území pronikají jejich „ochránci“ ze stejných zemí, kteří následně kořistí z jejich pracovních výdělků. Toto se týká ve většině případů osob ze zemí bývalého sovětského bloku, zejména z Ukrajiny.

„Restrukturalizace, která se uskutečnila v České republice v průběhu 90. let XX. století zejména formou privatizace a restituce vlastnických vztahů, se stala příležitostí pro aktivity organizovaného zločinu v této oblasti. Proběhla řada pochybných konkursů, „tunelování“ podniků a bank, podvodných výběrových řízení spojených s korupcí. Byla rovněž zaznamenána existence (a nezřídka i likvidace) tzv.

---

⁷ NOŽINA, M.: *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. 1. vyd. Praha: Themis, 2003. s. 36-37

„bílých koní“. V České republice se začaly etablovat skupiny organizovaného zločinu z oblasti bývalého Svazu sovětských socialistických republik (zejména ruského, ukrajinského, arménského, gruzínského, čečenského a dagestánského původu), balkánských států (především albánského, bulharského a rumunského původu) a z Asie (zejména vietnamského a čínského původu).⁸

Podle odhadů kontrolovaly mezinárodní zločinecké organizace na počátku devadesátých let více než 75% organizované kriminální činnosti na celém našem území. Pro páchaní své trestné činnosti začaly běžně využívat i občany České republiky. Z počátku jako obyčejné „pěšáky“ pro přechovávání různého zboží, jako řidiče, tipaře s místní znalostí. Později je začaly více využívat pro v rámci své činnosti a jak se jejich oblast zájmů rozšiřovala, působilo v jejich řadách stále větší množství českých občanů.

„V roce 1993 již Češi tvořili zhruba polovinu všech příslušníků skupin organizovaného zločinu (ve většině případů zaujímali nižší pozice v jejich hierarchické struktuře). V následujících třech letech český fenomén dále rostl. V letech 1997 – 1998 byl opět poněkud zatlačen do pozadí zahraničním fenoménem.“⁹

K hlavním prioritám rozvíjejícího se organizovaného zločinu na území České republiky náleželo vše, na čem se dalo vydělat. Mezi nejlukrativnější zájmy těchto skupin patřila především výroba, pašování a distribuce drog, organizování nelegální migrace, v některých případech spojené s obchodem s lidmi, vydírání a vybírání poplatků za „ochranu“ (racketeering), různé daňové podvody, organizování prostituce nejen v příhraničních oblastech, ale i ve vnitrozemí, mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami, bankovní podvody, praní špinavých peněz, loupeže, organizované krádeže automobilů. Typickým ukazatelem vývoje bylo postupné prolínání násilné trestné činnosti se závažnou hospodářskou trestnou činností. Velmi nebezpečným jevem se ukázala být korupce, zasahující ve stále větším měřítku sféru orgánů státní správy. Infiltrace organizovaného zločinu do tohoto sektoru společnosti byla a je nejen prioritou skupin působících za hranicemi zákona v ekonomické oblasti. Zahrnuje zejména ovlivňování průběhu vyšetřování týkající se těchto skupin, získávání informací o

---

⁸ *Koncepce boje proti organizovanému zločinu 2008*. Praha: MV ČR, 2008. Interní materiál Ministerstva vnitra ČR.

⁹ NOŽINA, M.: *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. 1. vyd. Praha: Themis, 2003. s. 40.

připravovaných akcích policistů i celních orgánů, ovlivňování rozhodování státních zastupitelství, ale i samotných soudů. K dosažení těchto cílů využívají zejména „prodejnosti“ státních úředníků formou úplatků, pozorností, protislužeb, ale i vyhrožování, vydírání a zastrasování. Všechny tyto činnosti se víceméně od počátku 90. let rozvíjely a přizpůsobovaly se vývoji naší společnosti.

3.3 Příklad organizované trestné činnosti na území ČR

V roce 2005 byla Krajským státním zastupitelstvím v Praze podána Krajskému soudu v Praze obžaloba na celkem 36 osob, a to zejména pro trestné činy násilného charakteru vyznačující se vzestupnou intenzitou útoků a brutality vůči poškozeným subjektům. Pojmy „proti jinému užili násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci“, „čin spáchali jako členové organizované skupiny“, „způsobili jinému těžkou újmu na zdraví“ a „způsobili značnou škodu“ se pravidelně opakují u většiny zde popsáných skutků, kterých se měli dopouštět v rozmezí let 1995 až 2004 na území celé České republiky. Skupina byla médii označena jako tzv. „Berdychův gang“ podle jednoho z vůdčích osobností Davida Berdycha, který kolem sebe soustředil „sobě podobné“ a společně se rozhodli, že vydělávat peníze lze i jinak, než poctivě. Následovala dlouhá série jejich trestné činnosti, která byla zaměřena zejména na přepadávání podnikatelů, kamiónů a různých objektů, prakticky všeho, kde se nacházely nebo mohly nacházet peníze. Postupně si opatřovali za tímto účelem různé vybavení, a to včetně policejních uniforem a zbraní, přičemž vše dopředu, ve většině případů, dopodrobna plánovali, organizovali, rozdělovali si úkoly při jednotlivých akcích a neváhali za dosažením svých cílů použít fyzické násilí, v některých případech hraničících až z brutalitou. To vše jen pro získání finančního prospěchu. V rámci skupiny často využívali i postavení, znalostí a tipů několika aktivně sloužících policistů, kteří nad nimi drželi tzv. ochrannou ruku, samozřejmě ne zcela nezištně. O jejich organizovanosti svědčí systematická a dlouhodobost páchaní trestné činnosti. Za jiné hovoří popis jejich jednání ve třech následujících případech.

V roce 1995 vniklo pět z obviněných do obchodního domu v Praze, fyzicky tam napadli dva muže z ostrahy, zejména údery do hlavy a těla, povalili je na zem, spoutali je a nato jim aplikovali injekci benzodiazepinu, poté pohrůžkou střelnou zbraní

přinutili k vydání klíčů od trezoru pokladni, které hned nato taktéž aplikovali injekci benzodiazepinu a následně z trezoru odcizili finanční hotovost ve výši přes 2,000.000,- Kč.

V roce 1999 čtyři z obviněných po předchozí domluvě, naplánování a rozdělení úkolů fyzicky napadli před jedním z hotelů v Praze dvaapadesátiletého podnikatele, kterého jeden z obviněných úderem do hlavy blíže nezjištěným předmětem srazil na zem, ostatní mu vytrhli z ruky tašku obsahující předměty osobní potřeby a finanční hotovost v celkové hodnotě 6,000.000,- Kč a z místa ujeli. Poškozenému byla jejich jednáním, kromě škody způsobené odcizením osobních věcí a peněz, způsobena těžká újma na zdraví spočívající ve vpáčené zlomenině lebky s pohmožděním a otřesem mozku a ložiskovým krvácením v místě zlomeniny.

Organizovanost a brutalitu jejich jednání vystihuje poslední z vybraných případů z roku 2000, kdy osm z obviněných dostalo tip na podnikatele z Prahy 5, kterého po předchozím monitorování a zjišťování jeho denních aktivit a zvyků dva z obviněných za použití služebních uniforem Policie ČR zastavili v jeho vozidle, předstíranou policejní silniční kontrolou ho vyzvali k vystoupení z vozidla, zatlačili ho do připraveného vozidla s fingovanými policejními znaky, kde ho další dva z obviněných spoutali, dali mu na hlavu kuklu, fyzicky, a to údery a kopy do těla ho napadli, a poté jej odvezli mimo Prahu do rekreační chaty dalšího z obviněných. Zde, ve sklepě chaty, poškozeného podnikatele společně s dalšími obviněnými opětovně brutálně fyzicky napadali až ztratil vědomí, vyhrožovali mu likvidací i likvidací jeho rodiny, opakovaně ho polévali studenou vodou a nakonec ho donutili vydat klíče od jeho firmy, ve které následně z trezoru odcizili finanční hotovost ve výši 785.000,- Kč. Podnikatele poté z chaty odvezli a z auta vysadili asi po půl hodině jízdy. V důsledku jejich jednání utrpěl poškozený mnohačetná poranění prakticky všech tělních krajín, pohmoždění hlavy, otřes mozku, tříštivou zlomeninu vnitřní strany očníce, zlomeninu čichové kosti, zlomení žebra a další zranění, klasifikovaná soudním znalcem z oboru zdravotnictví jako vážná, kvalifikovaná jako těžká újmy na zdraví.

Dozvuky „Berdychova gangu“ přinesly soudní instance, které jednání jejich členů ohodnotily ve většině případů několikaletými nepodmíněnými tresty, u hlavních organizátorů přesahujících 10 let a u Davida Berdycha 15-ti lety vězením. Někomu by

se mohlo zdát, že výše trestů neodpovídá povaze jejich vysoce nebezpečného, dlouhodobého a společnost velmi ohrožujícího jednání, avšak náš trestní systém, oproti obdobnému trestnímu systému v některých ostatních státech, při stanovení výše trestu nemůže pachatele postihnout, kromě určitých, v zákoně vyjmenovaných případů, trestem vyšším, než je trest postihující nejzávažnější trestní jednání (následky jednání), pro které je pachatel souzen. Přitom organizovanost jejich trestního jednání, i když byla jednou z rozhodujících kritérií při výměře trestů, byla posuzována pouze v kontextu jako jedna z dílčích částí spáchané trestné činnosti, kde dalšími důležitými aspekty při rozhodování byly způsobená škoda a poškození zdraví, včetně zdravotních následků u napadených osob, vzniklých v souvislosti s jednáním pachatelů.

„Berdychova kauza“, jako ukázkový příklad organizovaného zločinu v České republice, nebyla jediná, se kterou se naše země v minulosti setkala, avšak byla jednou z největších. Skupin, páchajících organizovanou trestnou činnost, jak ryze českých, tak zejména cizojazyčných, působilo a v současné době působí na celém našem území celá řada. Byly a jsou méně či více organizované, s různým počtem členů, s různou strukturou, s různým zázemím, s různými cílovými zájmy, ale pro všechny platí jediný cíl :

- rozsáhlé porušování zákonů a snaha využít stávající legislativní rámec pro své záměry,
- dosažení maximálního zisku při vynaložení minimálních nákladů, a to zisku nejen materiálního, ale například i ve formě společenského a politického vlivu.

4 Přehled platné právní úpravy

Platná právní úprava organizované trestné činnosti je zakotvena u jednotlivých skutkových podstat trestných činů v příslušných ustanoveních trestního zákona (Zákon č.140/1961 Sb.). Obecně lze uvést, že **organizovaná skupina** pachatelů, jejíž identifikační znaky byly výše popsány v kapitole 3.1., nevyžaduje trvalejší charakter a organizační strukturu, úplně dostačuje vytvoření skupiny pro spáchání pouze jednoho (závažného) trestného činu. Vztahy uvnitř skupiny nejsou tvořeny hierarchicky. Pokud určitá struktura existuje, je spíše volnějšího charakteru a nevyžaduje se ani, aby skupinu tvořili stálí členové. Stává se, že do takové skupiny „přistoupí“ další osoba, či osoby, které se pak účastní jedné či více akcí, tedy krátkodobě s takovou skupinou páchají trestnou činností a poté skupinu opouští. Vyskytují se i případy, kdy „řádní členové“ organizované skupiny, působící ve skupině od jejího počátku, tuto po nějakém čase opouštějí. To znamená, že organizovaná skupina pachatelů může mít různých charakter i organizační strukturu, splňující požadavky pojmenování, které pro posouzení trestnosti vyžaduje právní řád.

Vyšší forma páchaní organizovaného zločinu, označována jako **zločinné spolčení**, je v ustanovení trestního zákona v § 89 odst. 17 definována jako: „Společenství více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti“.¹⁰

Jak je z této definice zřejmé, je tato forma trestné činnosti popsána obdobně jako u pojmů trestné činnosti páchané „běžnou organizovanou skupinou pachatelů“, tzn., že je založena na obdobných principech, avšak vyznačuje se přísnějšími kritérii, jako jsou složitější organizační struktura, velmi pevná stabilita, soustavnost páchaní trestné činnosti, prostředky, použité k dosažení cíle a v neposlední řadě i samotný cíl jejich zločinného spolčení. Všeobecně lze prohlásit, že charakter takového spolčení nese znaky mafiánského uspořádání.

„Znak vnitřní organizační struktury, tak jak je popsán v pojmu zločinného spolčení, je charakterizován rozdělením funkcí a dělbou činností. Uvedené znaky společně s cílem činnosti zločinného spolčení soustavně páchat úmyslnou trestnou

---

¹⁰ Zákon č.140/1961 Sb. Trestní zákon. Ostrava: Sagit, 2008.

činnost, která této organizaci přináší zisk, povyšují zločinné spolčení nad jednání organizované skupiny. Podle dosavadních zahraničních zkušeností všechny skupiny si svou hierarchii a organizační strukturu uspořádaly do tří základních organizačních stupňů:

- 1) řídicí centrum
- 2) střední článek zajišťující řízení třetího článku
- 3) výkonný článek.¹¹

Z toho vyplývá pevnější a provázanější vztah členů, kteří jsou přijímáni po splnění přísných pravidel, členové se zařazují do určitého organizačního celku s vymezenou funkcí a vyžaduje se respektování přísných pravidel chování a vztahů mezi členy, jejichž porušení je vnitřně přísně trestáno i smrtí (např. spáchání trestného činu „na vlastní pěst“, které mohlo takovou organizaci nebo její činnost ohrozit). „Přitom je přísně dbáno, aby výkonný článek byl izolován od řídicího centra. Každý z těchto stupňů (kterých podle stupně organizovanosti může být i více) se dále funkcionálně člení. Např. řídicí centrum může být složeno z šéfa, jeho ochranky, poradců a právních poradců. Je pochopitelné, že uvedené organizační členění bude typické pro spolčení řádově desítek osob (členů) a nebude přicházet v úvahu u spolčení s uváděným základním počtem osob, tj. nejméně tří osob.“¹² Organizovaná skupina je tedy daleko volnější, méně organizované seskupení osob než zločinné spolčení. Na základě této skutečnosti můžeme tedy konstatovat, že organizovaná skupina je postavena na podstatně nižší formě organizovanosti než zločinné spolčení, které je jak kvalitativně, tak i organizačně podstatně vyšším celkem než organizovaná skupina.

V souvislosti se současnou platnou právní úpravou je třeba zmínit novelu trestního zákona č. 40/2009 Sb. ze dne 8.1.2009, účinnou od 1.1.2010, která současný pojem zločinné spolčení nahrazuje pojmem organizovaná zločinecká skupina (§ 129) a je ve společných ustanoveních vykládána stejným způsobem, jak ji vykládá platný

---

¹¹ CHMELÍK Jan a kolektiv. *Zločin bez hranic, Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. Praha: Linde 2004, s. 81

¹² CHMELÍK Jan a kolektiv. *Zločin bez hranic, Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. Praha: Linde 2004, s. 81-82

trestní zákon. Dle důvodové zprávy¹³ k tomuto zákonu tento pojem lépe odpovídá pojetí organizovaného zločinu jak je chápán v mezinárodních smlouvách, zejména Úmluvě OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, přijaté Valným shromážděním OSN dne 15. listopadu 2000 (dokument A/55/383), i v ostatních mezinárodních dokumentech. Základní skutková podstata trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině je v osnově uvedena, až na zmíněnou terminologickou změnu, beze změny. Doplnění okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby vázaných na teroristické jednání navazuje na Rámcové rozhodnutí Rady Evropské unie č. 2002/475/JVV o boji proti terorismu. S přihlédnutím k tomuto Rámcovému rozhodnutí jsou upraveny i sazby trestu odnětí svobody.

---

¹³ *Důvodová zpráva k návrhu trestního zákoníku*. Interní materiál Policejního prezidia ČR. Přístup z: http://www.pcr.cz/Nový_trestní_zákon/Důvodová_zpráva_k_návrhu_trestního_zákoníku/TrestniZakonik_cz.htm

5 Formy organizovaného zločinu v České republice

„Podle expertních odhadů operuje na území České republiky asi 50 - 70 skupin organizovaného zločinu, které mají asi dva tisíce členů. Tyto odhady je nutné vnímat jako nepřesné, neboť počet příslušníků skupin organizovaného zločinu na území státu se neustále mění (např. z důvodů migrace, úmrtí, zanechání nelegální činnosti atd.). Plně rozvinutých skupin s hierarchickou třístupňovou strukturou, kdy mezi nejvyšším vedením a řadovými členy je ještě několik podskupin (tzv. střední články) je něco přes jednu třetinu. Přibližně polovinu členů tvoří externisté, kteří jsou přizvááni, aby zajišťovali specifické úkoly. Odhaduje se, že asi 15 % členů tvoří ženy. Zločinecké organizace působící v České republice jsou obvykle v přímých vazbách na zahraničí a jejich činnost se tak odvíjí od aktuálních trendů mezinárodního organizovaného zločinu.“¹⁴

5.1 Formy organizovaného zločinu

Němec v publikaci *Mafie a zločinecké gangy*¹⁵ rozdělil formy organizované kriminality do několika oblastí, které prakticky zahrnují celou sféru působnosti organizovaných zločineckých struktur:

- organizovaná hospodářská kriminalita
- drogová organizovaná kriminalita
- bankovní a poštovní loupeže
- nelegální obchod se zbraněmi a výbušninami
- převaděčství, obchod s lidmi a prostituce
- krádeže motorových vozidel
- vydírání poplatků za fiktivní ochranu
- krádeže uměleckých a starožitných předmětů
- počítačová kriminalita
- korupce

---

¹⁴ *Koncepce boje proti organizovanému zločinu 2008*. Praha: MV ČR, 2008. Interní materiál Ministerstva vnitra ČR.

¹⁵ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003. s.121-263

- praní špinavých peněz
- podvodné zneužití „bílých koní“
- terorismus
- organizovaná trestná činnost pytláckých zločineckých gangů

5.1.1 Organizovaná hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita zahrnuje širokou škálu trestných činů, uvedených ve druhé hlavě zvláštní části trestního zákona¹⁶, což jsou trestné činy hospodářské (§ 118 až 152 trestního zákona). Jedná se o trestné činy proti hospodářské soustavě (oddíl první, § 118 až 124f trestního zákona), trestné činy proti hospodářské kázi (oddíl druhý, § 125 až 129 trestního zákona), trestné činy proti měně a trestné činy daňové (oddíl třetí, § 140 až 148b trestního zákona) a trestné činy proti předpisům o nekalé soutěži, ochranných známkách, chráněných vzorech a vynálezech a proti autorskému právu, proti právům souvisejícím s právem autorským a proti právům k databázi (oddíl čtvrtý, § 149 až 152 trestního zákona).

Němec definuje organizovanou hospodářskou kriminalitu jako „plánovité a snahou po zisku nebo moci motivované páčání hospodářských trestných činů, dotýkajících se jak individuálních, tak i kolektivních práv, vyznačujících se převážně útoky latentní povahy směřující proti důvěře k hospodářskému systému jako celku nebo proti některému jeho institutu, zejména proti organizaci trhu, zájmům spotřebitelů, regulaci zahraničního obchodu, hospodářské činnosti podniků – za předpokladu, že se tohoto trestného činu účastní více než dvě osoby, které mají mezi sebou rozděleny úkoly, jednají konspirativně, používají strukturu podobající se živnosti nebo obchodu a používají násilí nebo jiných prostředků vhodných k zastrašení či ovlivňují alespoň jednu z těchto sfér:

- hospodářství,
- politiku,
- hromadné sdělovací prostředky,
- státní či veřejnou správu, justici,

---

¹⁶ Zákon č.140/1961 Sb. Trestní zákon. Ostrava: Sagit, 2008.

- policii.¹⁷

Jak je z této definice organizované hospodářské kriminality zřejmé, zájem skupin zabývajících se touto trestnou činností zasahuje celé spektrum společnosti, přičemž je zřejmé, že k dosažení svých cílů využívají celou řadu nezákonných jednání, jejichž skutkové podstaty jsou popsány v dalších hlavách trestního zákona. Jedná se zejména o trestné činy proti majetku popsané v hlavě deváté trestního zákona, především různé druhy zpronevěr (§ 248 trestního zákona), podvodů (§ 250 až § 250b trestního zákona), podílnictví (§ 251 a 252 trestního zákona), legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 252a trestního zákona – tzv. „praní špinavých peněz“), porušování povinností při správě cizího majetku (§ 255 a 255a trestního zákona), aj., dále trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných popsané v hlavě třetí trestního zákona, zejména přijímání úplatů (§ 160 trestního zákona), podplácení (§ 161 trestního zákona a nepřímé úplatkářství (§ 162 trestního zákona), což úzce souvisí se zneužíváním pravomoci veřejného činitele (§ 158 trestního zákona). Do výčtu trestných činů, které v některých případech taktéž úzce souvisí s organizovanou hospodářskou kriminalitou bychom mohli zařadit i trestné činy vraždy (§ 219 trestního zákona) a ublížení na zdraví (§ 221 a 222 trestního zákona) uvedené v hlavě sedmé trestního zákona (trestné činy proti životu a zdraví) i některé trestné činy z hlavy osmé trestního zákona (trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti) jako jsou omezování osobní svobody (§ 231 trestního zákona), zbavení osobní svobody (§ 232 trestního zákona) a vydírání (§ 235 trestního zákona).

„Hlavními pojmovými znaky hospodářské kriminality je třeba rozumět:

- snahu o dosažení neoprávněných zisků,
- útoky proti individuálním a kolektivním právům,
- útoky proti hospodářskému systému a jeho jednotlivým institucím,
- převážně latentní jednání.

Z hlediska skutkových podstat je tedy hospodářská kriminalita (včetně její organizované formy) činností různorodou. Jedná se však především o trestnou činnost proti hospodářskému mechanismu, systému ekonomických vztahů a majetku.¹⁸

---

¹⁷ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003. s.128-129

V České republice lze jako nejznámější trestnou činnost, spojenou s organizovanou formou páchaní hospodářských trestných činů, uvést jednání určitých skupin v období malé a velké privatizace v 90. letech minulého století. Tyto skupiny pachatelů, z velké části zformované z příslušníků bývalé totalitní nomenklatury a z řad kriminálního podsvětí, disponujících značnými částkami nelegálně nabytého majetku a peněz, dokázaly díky nedokonalé legislativě, svým stykům a orientaci v nově vznikající české ekonomii „proprat“ svůj majetek a finance investováním zejména v malých a středních městech, ve kterých postupně upevnily své pozice a získaly tak rozhodující vliv. Ke svým cílům používaly tyto skupiny v řadě případů násilí formou výhrůžek, vydírání i fyzických útoků proti některým účastníkům dražeb, čímž se jim dařilo získávat velmi lukrativní podniky a provozovny způsobem tzv. „holandských dražeb“. Takto při „nezájmu“ dalších zájemců snižovaly ceny dražených nemovitostí až na jejich minimální částku. V případě tzv. velké privatizace (zejména se jednalo o banky, finanční ústavy a velké i menší státní podniky) byla vyvíjena činnost zejména původních manažerů těchto subjektů, kteří za pomoci podvodů, zkreslování údajů a informací v hospodářském styku a hlavně úplatků získávali takto pro sebe výhody při rozhodování kompetentními úředníky státního aparátu.¹⁹

V průběhu dalších let se aktivity ve sféře popisované trestné činnosti rozvíjely a přizpůsobovaly změnám v naší společnosti. Známým se stal pojem „tunelování“ bank a podniků, prodeje majetků různých společností za účetní, nikoli tržní, hodnotu, převody majetků firem většinou na soukromé osoby atd. Svoji nezákonnou činností si tyto zločinecké organizace upevnily pozice v legálním hospodářském životě. Jejich vliv přesáhl rámec běžného podnikání, získaly přístup do veřejné i státní správy, své kontakty mají i v zákonodárných shromážděních, médiích a dalších složkách společnosti. Takto mohou ovlivňovat a kontrolovat celou sféru v oblasti ekonomické politiky státu a pod rouškou svého legálního podnikání dosahovat nelegálním jednáním značných zisků.

Mezi nejčastější současné formy páchaní organizované hospodářské kriminality na území České republiky patří obchod s nelegálně získaným zbožím,

---

¹⁸ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1. vyd.. Praha: Eurounion, 2003. s.127

¹⁹ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003. s.134-135

padělání zboží a jeho značek, subvenční podvody, podvodné konkurzní řízení, pozemkové podvody, bankovní podvody a padělání peněz. Zaměříme se podrobněji dále na oblast padělání.

5.1.2 Padělání

Pod pojmem padělání si většina lidí si představí padělané peníze. Padělání z pohledu trestního práva se však netýká pouze peněz, ať již bankovek nebo kovových mincí, ale celé řady dalších oblastí, které jsou českým právním systémem chráněny. Jedná se například o padělání poštovních známek, kolkových známek, cenných papírů, platebních karet, nálepek k označení zboží nebo předmětů (zejména cigaretové nálepky a ochranné nálepky na lihovinách), kdy jednotlivé skutkové podstaty této trestné činnosti jsou popsány v oddíle třetím hlavy první (trestné činy proti měně a trestné činy daňové) trestního zákona²⁰ v ustanovení § 140 trestního zákona až § 145a trestního zákona. Dále se jedná o padělání osobních dokladů (padělání a pozměňování veřejné listiny v § 176 trestního zákona), které souvisí s další trestnou činností, zejména s obchodem s lidmi a paděláním lékařských zpráv, posudků a nálezů (§ 175b trestního zákona).

Pro společnost nejvíce ohrožující jednání pachatelů však spočívá v především v padělání peněz. Převážná část této trestné činnosti se týká pokusů jednotlivců nebo skupin, využívajících k padělání peněz nejnovější techniky v podobě PC, skenerů a tiskáren. V těchto případech se nejčastěji jedná o udávání většího množství padělků stejných sériových čísel, zejména nižších nominálních hodnot. Věková hranice pachatelů této trestné činnosti se snižuje a výskyt padělků je většinou nárazový, vyskytující se pouze v určitém regionu. V oblasti padělání zahraniční měny, především měny EURO, je situace opačná. Pachatelé této trestné činnosti pocházejí z jiných evropských zemí a jsou velmi dobře organizovaní. V posledních letech byly dokumentovány případy padělatelských dílen, především na území Bulharska, kde byly vyrobeny velmi zdařilé padělky měny EURO, a to ve všech nominálních hodnotách. Výrobci bývají ve většině případů napojeni na dobře organizovanou síť distributorů po

---

²⁰ Zákon č.140/1961 Sb. Trestní zákon. Ostrava: Sagit, 2008.

celé Evropě, kteří zásobují skupiny koncových předložitelů těchto padělků, kdy po udání určitého množství padělků tito lidé opouštějí dané území a přesunují se do jiného státu.

U padělků bankovek dochází v posledních letech ke snižování počtu záchytů. Toto je způsobeno tiskem nových bankovek, které jsou opatřovány složitějšími a těžko napodobitelnými ochrannými prvky vysoké kvality. Ztíženou situaci mají padělatelé i díky výpočetní a reprodukční technice, která již díky vlastnímu kódování bankovky netiskne nebo vytištěnou bankovku přímo znehodnocuje. I přes to jsou zjišťovány výskyty padělaných bankovek s kvalitněji napodobenými ochrannými prvky, zejména u padělků vyšších nominálních hodnot EURO. Vzhledem k uvedeným skutečnostem je předpoklad, že mimo naši měnu, která bude mezi padělky zcela určitě dominovat, bude nejčastěji zadržovanou padělanou měnou na území České republiky EURO.

„Organizovaná trestná činnost na úseku bezhotovostních platebních prostředků zaznamenala na území České republiky značný nárůst trestné činnosti na úseku platebních karet, páchané organizovanými skupinami pachatelů, zejména rumunské a bulharské národnosti. Tato trestná činnost spočívá především ve skimmování dat z platebních karet (především karet s magnetickým proužkem, kdy pachatelé jsou schopni vyrobit naprosto stejné kopie panelů ATM) a jejich PIN kódů na bankomatech v ČR, následné výrobě padělků karet a výběrům finanční hotovosti na bankomatech v České republice i v zahraničí. I když se bankovní ústavy brání této formě trestné činnosti zejména zvyšováním bezpečnosti platebních karet zaváděním čipové technologie, není tato ochrana stoprocentní.“²¹

5.1.3 Drogová organizovaná kriminalita

„Charakteristickým rysem drogové kriminality, jako kriminality tzv. „bez obětí“, je vysoká latence. Lze předpokládat, že drogové trestné činy evidované v oficiálních statistikách jsou pouze malou částí skutečně páchané drogové kriminality. Kromě toho samotné drogové trestné činy podle § 187, § 187a, § 188 a § 188a tr.z. představují jen malou část kriminálních aktivit, souvisejících se základním problémem,

---

²¹ *Výroční zpráva o činnosti ÚOOZ za rok 2008*. Praha: Policejní prezidium, 2009. Interní materiál Policejního prezidia ČR.

kterým je užívání nelegálních drog. V úvahu je třeba v této souvislosti vzít nikoliv zanedbatelné množství trestných činů páchaných pod vlivem OPL (násilná, mravnostní, majetková kriminalita) a především kriminalitu opatřovací. A konečně je drogová kriminalita pouze jedním z řady vzájemně souvisejících sociálně patologických jevů, provázejících užívání nelegálních drog (organizovaný zločin, záškoláctví, domácí násilí, prostituce, šíření viru HIV a žloutenky atd.). V těchto souvislostech nelze ani relativně nízký počet evidovaných případů drogových trestných činů podceňovat.²²

Jednou z priorit mezinárodních organizovaných zločineckých skupin jak ve světě, tak i v České republice je organizovaná trestná činnost zaměřená na omamné a psychotropní látky - na drogy. V průběhu 90. let pronikl na naše území v souvislosti s otevřením hranic západoevropský drogový trh s přílivem klasických i nových drog, které se v předchozím období na území České republiky prakticky nevyskytovaly. Oblast drogové kriminality, zejména pokud se týká „tvrdých“ drog, převzaly zločinecké struktury ze zahraničí. Česká republika se svojí strategickou polohou mezi zeměmi východní a západní Evropy slouží zejména jako tranzitní země a v posledních 15ti letech i jako cílová země pro distribuci heroinu, kokainu a cannabisu (konopí). Do obchodu s drogami se postupně zapojovaly etnické skupiny žijící v České republice, zejména ruskojazyčné. V rámci těchto skupin získali vedoucí postavení jako organizátoři Čečenci, využívající ostatní skupiny, včetně českých, hlavně jako distributory a kurýry. Dále zde souběžně působí i arabská a vietnamská komunita. Mezi hlavní drogy, se kterými je organizovaný zločin v podmínkách České republiky spojován, patří heroin, kokain, marihuana a pervitin.

Heroin do ČR proudí ze zemí Blízkého a Středního východu, jako jsou Afghánistán, Írán, Irák a Pákistán. Cílovými zeměmi pak jsou zejména Spolková republika Německo, Nizozemí a severské státy v popředí se Švédskem. K přepravě této drogy slouží různé trasy, pojmenované podle oblastí, případně zemí, kudy vedou. Známé jsou především „severní balkánská trasa“, „rumunská trasa“, „černomořská trasa“ a „kyjevská trasa“. V rámci těchto tras působí zejména organizované gangy

---

²² *Možnosti trestní justice v protidrogové politice I. (vývojové aspekty)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2007. s. 111

z Turecka, Makedonie, Bulharska, Kosova a Albánie. Na tyto skupiny se v České republice dále napojuje arabská a vietnamská komunita a rovněž olaští Romové, organizující další pouliční distribuci.²³

Mekkou kokainu je bezesporu Kolumbie v Latinské Americe. Z této destinace se do Evropy, zejména do západní a severní, tato droga pašuje vesměs leteckou a námořní dopravou. Tranzitní, případně cílovou, stanicí je i Česká republika. Pašování kokainu námořní cestou je prováděno formou zásilek v kontejnerech s různým zbožím, kdy z evropských přístavů po přeložení na kamiony putuje kontraband do cílových zemí po celé Evropě. Výhodou tohoto způsobu přepravy je přemístění značného množství drogy z místa na místo s minimálním rizikem odhalení. Komplikovanější, ale častější způsob přepravy kokainu, je prostřednictvím letecké přepravy a jeho ukrytí buď v zavazadlech cestujících nebo tělesných dutinách osob. Těmto osobám se obecně říká „polykači“. Rizikovitost takovéto přepravy je v možnosti protržení obalu zásilky, čímž je přímo ohrožen život kurýra. Dovozu kokainu z oblasti Latinské Ameriky do České republiky organizují zejména nigerijské zločinecké gangy. Za kurýry si vybírají především české občany, zejména ze sociálně problematických vrstev, kteří se pro kurýrství drog nechají velmi ochotně zverbovat. I zde mají svoje určité postavení arabská a vietnamská komunita i Kosovští Albánci, a to především v další distribuci kokainu cílovým odběratelům.

Nejrozšířenější drogou na našem území, a lze říci i nejdostupnější, je cannabis (konopí, marihuana). Vyskytuje se prakticky ve všech našich regionech a velmi populární je zejména mezi mládeží. Věková hranice uživatelů se v posledních letech rapidně snížila a není výjimkou ani mezi školáky. Její dostupnost je z hlediska ceny velmi dobrá a lze se s ní setkathlavně na tanečních zábavách (diskotékách), večírcích a víkendových setkáních adolescentů. Názory na tuto drogu se různí, a to jak ze strany odborníků, tak i ze strany laiků. Spory se vedou především o její návykovost. Podle našeho názoru je kouření marihuany škodlivé zejména z hlediska možného pozdějšího přechodu jejich uživatelů na tvrdší drogy. Tato hranice přechodu se velmi zužuje. V praxi se lze setkat s názorem: „...když jsem mohl skončit s marihuanou, mohu kdykoliv skončit i s jinými drogami“. Spotřeba marihuany na našem území je z větší části pokryta

---

²³ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003. s.164

„samovýrobou“ drobných pěstitelů na zahrádkách, na mýtinách lesních porostů a v nepřístupných částech zemědělských ploch. Jedná se o pěstování konopí pro následné zpracování a prodej, ale i pro osobní potřebu pěstitelů. Zde by se již dalo ve většině případů, pokud se na pěstování a distribuci podílí více osob, hovořit o organizované skupině pachatelů. V rámci organizované trestné činnosti s prvky zločinného spolčení je v České republice tato oblast spojena zejména s vietnamskou komunitou, která k pěstování konopí využívá vesměs pronajaté objekty (rodinné domy), kde tuto rostlinu ve velkém a v umělých podmínkách (osvětlení, vytápění, programované zavlažování...) vyrábí.

Pervitin (metamfetamin) jako ryze domácí produkt získal velkou popularitu nejen na našem území, kde je stále nejoblíbenější drogou, ale i v cizině, kde je po něm stále větší poptávka, zejména ve Spolkové republice Německo. „Mimo Efedrinu, který je nejčastější výchozí surovinou, se k jeho výrobě užívají i léky - Solutan, Modafen, Nurofen a nově Paralen plus. Z informací Národní protidrogové centrály vyplývá, že se opět zvýšila konspirace spojená s výrobou a distribucí pervitinu. Zcela zmizel dřívější trend, kdy pachatel vyráběl drogu v místě svého trvalého bydliště, nebo tam, kde se zdržoval. Nyní již nelze spojit místo výroby pervitinu s konkrétním jménem výrobce či distributora. Pro jeho výrobu jsou najímány objekty zcela náhodně. Nejčastěji jde o odlehlá rekreační zařízení a laboratoř je po výrobě drogy demontována a přestěhována na další místo.“²⁴

Jak bylo uvedeno, je výroba pervitinu dosud doménou českých výrobců. V souvislosti s jeho distribucí však můžeme hovořit již o prolínání těchto výrobců s organizovanými skupinami a vytváření organizovaného trhu prostřednictvím cizojazyčných etnik (hlavně vietnamských, ruskojazyčných, balkánských a částečně i arabských), a to nejen na našem území, ale i v rámci celé Evropy.

---

²⁴ *Organizovaný zločin v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. s. 96

5.1.4 Bankovní a poštovní loupeže

Na území České republiky se organizované skupiny pachatelů zaměřují zejména na ozbrojená přepadávání vozidel různých bezpečnostních agentur, které převážejí vysoké finanční částky, v minimálním množství i na spořitelny, směnárny a poštovní úřady, přičemž tyto peněžní ústavy jsou prioritou především jednotlivých pachatelů. Pokud se jedná o organizované skupiny pachatelů, jak již bylo uvedeno, v jejich zájmu jsou hlavně transporty peněz. Tito pachatelé bývají ve většině případů maskováni kuklou, ozbrojeni jak krátkými zbraněmi, tak i zbraněmi hromadně účinnými (samopaly) a není výjimkou, že ke spáchání trestného činu používají hrozbu blíže nespecifikovanou výbušninou, aby přinutili osádku kurzovního vozu k opuštění vozidla. Postupem doby vzrostla jejich brutalita, kdy neváhají k dokonání činu zbraně použít. K opuštění místa používají předem odcizená motorová vozidla, kterých se později, na bezpečném místě a po přeložení uloupených peněz, zbavují, většinou jejich zapálením. Poté z tohoto místa odjíždějí dalšími, opět předem připravenými dopravními prostředky, případně jsou vyzvednuti vyčleněným členem jejich skupiny, který na ně na určitém místě čeká s jiným vozidlem. Charakteristické pro tuto trestnou činnost páchanou organizovanými skupinami pachatelů je propracovanost akcí do nejmenších detailů, tipování objektů útoku, studování a projíždění tras transportů peněz s cílem nalézt „bezpečné“ místo útoku, naplánování několika únikových tras, opatřování si vhodných motorových vozidel k akci samotné i její přesný časový rozvrh. Z toho plyne dlouhodobost přípravy k provedení trestného činu a velmi dobrá kvalifikovanost a organizovanost jednotlivých členů. Není výjimkou, že mezi spolupachateli loupežných přepadení se nachází i samotný člen posádky kurzovního vozidla, případně osoba z firmy zajišťující přepravu peněz, ať již se jedná o zaměstnance současného nebo dříve v této společnosti pracujícího, obeznámeného s jejím chodem a organizací. Na této činnosti se podílejí vysoce organizované skupiny pachatelů, zejména české národnosti, a je při ní způsobena značná majetková škoda. Motivací pro tyto osoby je především touha po rychlém a snadném zisku. Prevencí proti loupežným přepadením peněžních ústavů je jejich stále dokonalejší zabezpečení.

5.1.5 Nelegální obchod se zbraněmi a výbušninami

Nelegální obchod se zbraněmi, zbraňovými systémy a výbušninami není žádným novým trendem, neboť existuje již od vzniku střelných zbraní a výbušnin. Zločinecké organizace zabývající se nelegálním obchodem se zbraněmi působí po celém světě, Evropu nevyjímaje. Evropským specifíkem je pak evropský východní blok, kdy po zániku tohoto bloku se ve značném rozsahu začaly objevovat zbraně bývalé Sovětské armády a s nimi i zbraně z jiných zemí. Velmi často jsou pak tyto zbraně nelegálně dováženy do zemí, kde jsou vedeny náboženské či místní války, národnostní a etnické konflikty. Zde se dostávají do rukou nejčastěji různým extremistickým a teroristickým organizacím (IRA, palestiniští extremisté apod.).

V současnosti se nelegálním obchodem se zbraněmi, střelivem a výbušninami zabývají zločinecké organizace, s úzkou vazbou na samotný zbrojní průmysl a státní instituce zabývající se udělováním licencí pro obchodování s tímto specifickým zbožím. Vzhledem k vysoké mezinárodní konkurenci a významnosti zbrojního artiklu se prodej uskutečňuje v rozporu s právními předpisy a politickými zájmy obchodujícího státu a zbraně se tak často dostávají do zbrojně embargovaných zemí. Trestná činnost je tak páchána kombinací kriminality „bílých límečků“ a dobře organizovanou mezinárodní skupinou zločinců.

Již od počátku 20. století má Česká republika punc kvality pokud se týká výroby ručních střelných zbraní, které jsou žádaným zbožím na celém světě, a to bohužel i ze strany teroristických a zločineckých organizací. Nejčastěji se jedná o samopal vzor 58, lehký samopal vzor 61 Škorpion a pistole ČZ vzor 75 a 85. Zde je třeba také zmínit známou plastickou trhavinu SEMTEX, vyráběné od roku 1964 v Synthézii Semtín v Pardubicích, která byla zneužita v několika teroristických útocích. Jednalo se například o útok z roku 1988 na letadlo společnosti PAN AM, které vybuchlo nad skotským městem Lockerbie, či o teroristické útoky prováděné palestinskými extremisty a Irskou republikánskou armádou. Reakcí na zneužití této trhaviny, byl od roku 1981 zákaz jejího exportu do tzv. rizikových zemí a následně v roce 1989 i do dalších evropských zemí.

Němec²⁵ uvádí, že významným mezníkem nelegálního obchodu se zbraněmi v České republice se stala devadesátá léta dvacátého století, kdy byly hromadně a nekontrolovaně vyprazdňovány některé vojenské sklady Armády ČR a likvidovány zbrojní sklady bývalých Lidových milicí. Jednalo se o zásoby tisíce zbraní, které nebyly řádným způsobem evidovány a bylo jimi vyzbrojeno nejen české podsvětí, ale byly rovněž zobchodovány do zahraničí.

V současné době je největším vnějším bezpečnostním rizikem porušování předpisu o zahraničním obchodu s vojenským materiálem podle § 124d trestního zákona, kdy firmy zabývající se obchodem s tímto materiálem mají snahu uvedený materiál prodat za co nejlukrativnější cenu, a to i do zemí, na které je uvaleno embargo Rady bezpečnosti OSN. Jedná se převážně o země tzv. třetího světa. Jako další riziko je možno uvést problém reexportu tohoto materiálu, kdy kriminálně policejní informace nasvědčují tomu, že jsou do České republiky dováženy zbraně, které jsou ihned exportovány a existuje zde podezření, že dodávky zbraní a střeliva se dostanou do další země, kam je podle mezinárodních úmluv vývoz zbraní zakázán. Legislativně je však velmi složité prokázat úmysl zbraně do těchto zemí vyvézt. K tomu jsou policejními složkami státu prověřovány poznatky týkající se firem, které jsou založeny pouze k provedení uvedené obchodní transakce a po jejím provedení zanikají, a tudíž je velice složité odhalit, kam skutečně směřovala dodávka zbraní. Po konzultacích s policejními složkami okolních států, ale např. i s americkými celníky a FBI, bylo konstatováno, že problematika reexportu je velmi vážná a je třeba se jí důsledně zabývat.

Dalším zdrojem rizika jsou zahraniční mise Armády ČR, kdy vojenští pyrotechnici jsou cvičeni pracovníky Pyrotechnického odboru Policejního prezidia ČR k tomu, aby mohli likvidovat nejrůznější druhy nástražných výbušných systémů (NVS). Po ukončení těchto misí může dojít k situaci, že tyto špičkově vyškolené pracovníky nedokáže Armáda ČR dostatečně zabezpečit. Zde je prostor pro působení zločineckých organizací, které tyto odborníky zaplatí, aby pracovali v jejich prospěch.

„Největším vnitřním bezpečnostním rizikem jsou především nízké trestní sazby u trestných činů, které postihují nedovolené obchodování se zbraněmi. Dále je to

---

²⁵ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003. s.185-189

takřka bezproblémové zakládání firem, které se zabývají jak obchodováním s výše uvedeným materiálem, tak i jeho znehodnocováním. Riziková je i relativně snadná dostupnost zbrojního materiálu v oblasti bývalých vojenských prostor, které nejsou do současné doby pod kontrolou. Další problematikou je nejednoznačný výklad v rámci legislativy upravující obchodování se zbraněmi, kdy některá ustanovení předpisů si odporují. Jedná se o zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu a zákon č. 38/94 Sb. o obchodování s vojenským materiálem. Proto je naprosto nezbytná jejich úprava nebo novelizace.²⁶

„V neposlední řadě je zde riziko, že prodejci zbraní, ať už se jedná o právnické či fyzické osoby, mají úzké kontakty a vazby na orgány státní správy, v jejichž kompetenci je rozhodování o vydání povolení k obchodování se zbraněmi, zbraňovými systémy či výbušninami. Tato trestná činnost je páchána na velmi vysoké úrovni a osoby, které se jí dopouštějí, si počínají velice profesionálně.“²⁷

5.1.6 Převaděčství, obchod s lidmi a prostituce

V České republice zaujímá tato forma organizované trestné činnosti přední místo. Zejména ekonomická, ale někdy i politická situace zemí hlavně třetího světa hraje do karet skupinám pachatelů, využívajících tísně zájemců o „lepší život“ ve vyspělých zemích Evropy.

„Pokud jde o organizovanou formu převaděčství a získávání lidí k ponižující a nedostatečně placené práci, má modus operandi pachatelů zpravidla tyto tři fáze:

1. Naverbování lidí, kteří z hospodářských důvodů chtějí opustit svou zem, k přechodu do některé země s vysokou životní úrovní, a to zpravidla pod falešnými přísliby.
2. Nelegální převod lidí do státu určení pomocí různých lstí, podvodů, padělání dokladů, a to za vysokou odměnu, která zpravidla představuje totální zubožení běžence i jeho rodiny.

²⁶ *Výroční zpráva o činnosti ÚOOZ za rok 2007*. Praha: Policejní prezídium, 2008. Interní materiál Policejního prezídia ČR. s. 7-9.

²⁷ *Jubilejní zpráva ÚOOZ o činnosti za období 1994-2004*. Praha: Policejní prezídium, 2005. Interní materiál Policejního prezídia ČR. s. 6-7.

3. Zločinné zneužití poddanské závislosti osob v zemi určení buď v důsledku nemožnosti zaplatit požadovanou sumu za převod, nebo formou vydírání vzhledem k nelegálnosti pobytu v zemi.“²⁸

A) Převaděčství

Skutková podstata této formy trestné činnosti je popsána v ustanovení § 171a trestního zákona²⁹ (hlava třetí, oddíl šestý) jako organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice.

Otevření českých hranic po sametové revoluci umožnilo mezinárodním organizovaným kriminálním skupinám, zapojeným do pašování migrantů z východu na západ rozvíjet svoji činnost i na našem území, které z počátku sloužilo zejména jako tranzitní zóna a postupem času i jako cílová země pro běžence z různých, především východoevropských a asijských států. Většina těchto skupin, zapojených do nelegální migrace osob, byla cizojazyčného původu. Dominovaly zločinecké gangy z bývalých ruských republik, ale i z Asie a Balkánu, které používaly několik tras k tranzitu přes naše území, především do Spolkové republiky Německo, do Rakouska, Švýcarska, Francie a Itálie. Jedna z tras, označovaná jako „jižní cesta“ (někdy označována i jako „Balkánská cesta“) sloužila k převádění zejména osob z Afghánistánu, Turecka, zemí bývalé Jugoslávie, Libanonu. Pomocí „východní cesty“ pak do naší země proudili migranti ze zemí bývalého Sovětského svazu, Vietnamu, Číny, Mongolska a Srí Lanky. Formy jejich přepravy byly různé, využívaly se nákladové prostory dodávkových a nákladních vozidel i ložné plochy kamionů. Nezřídka byli přepravováni v zavazadlovém prostoru osobních automobilů za využití technicky upravených zavazadlových prostorů ke skrytému převozu osob. Činnost převaděčských skupin se neustále zdokonalovala a jejich odhalování bylo stále složitější. Svůj díl v tom sehrála nedostatečná legislativa, ale i korupce ve státní správě, zejména u policie a celní správy.

Do doby, než v souvislosti se vstupem České republiky do tzv. Schengenského prostoru v roce 2008 byly zrušeny hraniční přechody, byla situace pro převaděčské

²⁸ NĚMEC, M.; PROTIVÍNSKÝ, M. Běženci – oběti zločinu a objekty kriminalizace. In *Kriminalistický sborník*, 38, 1994, č. 7

²⁹ Zákon č.140/1961 Sb. Trestní zákon. Ostrava: Sagit, 2008

gangy složitější v přepravě migrantů při překročení státních hranic i s jejich ubytováním na území našeho státu. Těmto osobám, kterým často za účelem jejich dopravy do cílové země byly vystavovány padělané, pozměněné, případně jinak upravené cestovní doklady hrozilo větší nebezpečí odhalení, a proto byly často převáděny přes tzv. „zelenou hranici“. K prevozu na našem území, k jejich přechodnému ubytování a jejich vyexpedování do další země byli využíváni a najímáni k tzv. „servisním službám“ občané České republiky, a to z důvodu jejich místní a osobní znalosti. Převaděčství bylo vždy vysoce organizované a centrálně řízené. Jednotliví členové rekrutovali běžence ve výchozích domovských zemích, další dohlíželi na jejich přepravu a další, působící v cílové zemi, se běžencům starali o jejich zařazení do společnosti. V posledních letech byl zaznamenán znatelný nárůst v oblasti ilegální migrace ze zemí arabského světa, kdy silně vzrostl počet Egyptanů a Iráčanů po nelegálním vstupu (výstupu) na (z) území České republiky. Dále byl registrován i narůstající počet legalizace pobytu cizinců za využití tzv. „fiktivních sňatků“. Cizinci za úplaty uzavírají manželství s občankami ČR, případně uznávají otcovství dítěte u české matky a tím legalizují pobyt na území České republiky.

Jak již bylo řečeno, naše republika zpočátku sloužila zejména jako země tranzitní, teprve v polovině devadesátých let se stala i cílovou zemí. Převaděčství úzce souviselo s dalším fenoménem organizované trestné činnosti, a to s obchodem s lidmi.

B) Obchod s lidmi

První mezinárodně všeobecně uznávaná definice obchodování s lidmi je obsažena v čl. 3 Protokolu OSN o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi, který je součástí mezinárodní Úmluvy o nadnárodním organizovaném zločinu (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Person, Especially Woman and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime A/55/383). Tato Úmluva byla přijata v italském Palermu dne 13. prosince 2000 a Česká republika tento protokol ratifikovala dne 10. prosince 2002. Podle této definice lze obchodování s lidmi charakterizovat takto:

- Obchodování s lidmi znamená najímání, přepravu, prevoz, přechovávání nebo přijetí osob za účelem zneužívání za pomoci hrozby, použití síly nebo jiných

forem donucení, za pomoci únosu, podvodu, uvedení v omyl nebo zneužití moci či stavu bezbrannosti nebo pomocí předání nebo přijetí plateb či výhod, a to za účelem získání souhlasu osoby mající kontrolu nad jinou osobou.

- Zneužívání zahrnuje přinejmenším zneužívání prostituce jiných, jiné formy sexuálního zneužívání, nucenou práci nebo poskytování služeb, otroctví, nebo podobné praktiky jako otroctví, nevolnictví nebo odnětí orgánů.
- Najímání, přeprava, převoz, přechovávání nebo přijetí dítěte pro účely zneužívání, kdy dítě znamená jakoukoli osobu mladší osmnácti let.³⁰

V českém právním řádu se jedná o trestnou činnost vymezenou zákonným ustanovením § 232a trestního zákona. Česká republika je v oblasti nelegální práce, a s tím souvisejícím vykořisťováním, cílovou zemí pro osoby zejména ze zemí bývalého Sovětského svazu, Rumunska, Bulharska, Vietnamu, Číny, Mongolska dalších asijských zemí. Tito lidé jsou získáváni na práci v ČR hlavně pod záminkou práce s dobrým výdělkem hlavně prostřednictvím organizovaných skupin pachatelů, které jim zařizují legální vstup na naše území. Poté, co do ČR přijedou, jsou jim ve většině případů odebírány pasy a následně jsou nuceni vykonávat podřadnou práci, většinou fyzicky náročnou za minimální nebo žádný plat. Musejí pracovat v nevyhovujícím pracovním prostředí patnáct a více hodin denně, a to zpravidla po celý týden, bez možnosti volných dnů o víkendu. Proti těmto novodobým otrokům kromě toho, že jsou k práci nuceni, využívají organizované skupiny jejich údajného zadlužení za ubytování a stravu, čímž jim prakticky brání v jejich odchodu. Tyto údajné závazky vůči jejich zaměstnavatelům a konstatování, že musejí pracovat do doby, než tento dluh svoji prací splatí, vynucují vyhrožováním i použitím fyzického násilí na nich samotných, případně vyhrožováním násilím jejich rodinách v zemích původu. K obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování dochází nejčastěji ve stavebnictví, zemědělství, v oblasti služeb, v textilním průmyslu, v úklidových pracích apod. Zločinecké skupiny, zabývající se touto formou organizované trestné činnosti, jsou velmi dobře informovány o metodách a práci policie, což ztěžuje objasňování této trestné činnosti. Pro svoji

---

³⁰ Mezinárodní Úmluva o nadnárodním organizovaném zločinu. Přístup z: http://web.mv.cz/obp/obchod_lidi/obchodlidi.html

činnost nezřídka využívají jak korupci ve státní správě, tak i mezery v naší legislativě. Na základě těchto znalostí se zločinecké skupiny dokáží tvářit jako seriózní zprostředkovatelské organizace, což znesnadňuje jejich odhalení. Do obchodování s lidmi lze zařadit i činnost, spočívající obchodování s dětmi, zejména v jejich využívání k drobné majetkové trestné činnosti (především k drobným krádežím), kde dominují zejména bulharské a romské organizované skupiny.

C) Prostituce

Skutková podstata této formy trestné činnosti je popsána v hlavě páté (trestné činy hrubě narušující občanské soužití), v ustanovení § 204 trestního zákona³¹ – kuplířství.

V oblasti komerčního sexuálního zneužívání, tj. obchodování s ženami za účelem provozování prostituce, jsou obchodované ženy získávány především v zemích bývalého Sovětského svazu, převážně z Ruska, dále z Ukrajiny, Běloruska, Litvy a Moldávie. Z dalších zemí jsou to Bulharsko, Vietnam, Čína a země bývalé Jugoslávie. Již dlouhodobě je monitorováno propojení mezinárodních zločineckých skupin na české občany, kteří v těchto zločineckých skupinách zauímají různé pozice. Pro dopravu žen na území ČR jsou v naprosté většině případů využívána turistická víza a oficiální dopravní prostředky.

„Obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a organizování prostituce se zabývají zejména ruskojazyčné a bulharské skupiny organizovaného zločinu, které působí po celé České republice, zejména pak v severních a západních Čechách (při hranici se SRN), na jižní Moravě (při hranicích s Rakouskem) a v Praze. Zvyšuje se podíl pachatelů vietnamské a čínské národnosti, na vnitrostátním obchodu s lidmi se pak signifikantně podílejí občané ČR romské národnosti“.³²

Ženy, které provozují prostituci, lze rozdělit na dvě kategorie. V první jsou ženy, které tuto službu provozují zcela dobrovolně a ve druhé jsou ty, které jsou k této činnosti nuceny fyzickým či psychickým násilím, případně byly k prostituci zláhány lstí

³¹ Zákon č.140/1961 Sb. Trestní zákon. Ostrava: Sagit, 2008.

³² Usnesení Vlády České republiky ze dne 20.7.2005 č. 957, K národní strategii boje proti obchodování s lidmi (pro období let 2005 – 2007).

nebo uvedením v omyl. Pokud se týká násilí, jedná se zejména o ženy, které byly zláhány do České republiky ze zahraničí pod záminkou jiné, dobře placené práce, např. jako tanečnice, barmanky, společnice, avšak skončily prodané na „ulici“, nebo v erotických domech. Samozřejmostí je odebrání jejich cestovních dokladů. Počáteční neochota těchto žen provozovat prostituci je postupně zlomena různými tresty za jejich neposlušnost, provázených bitím, omezováním jejich pohybu uzamčením v objektech, kde se erotické služby provozují, nedostatečnou stravou a v neposlední řadě i vyhrožováním smrtí, zohyděním atd. Tyto ženy jsou neustále pod velkým psychickým tlakem a dohledem svých „zaměstnavatelů“, a to i v případě, že se nakonec podvolí. Obdobná praxe je i u českých žen, které jsou lákány do zahraničí pod záminkou získání atraktivního legálního zaměstnání, i když cílem zprostředkovatelů často bývá jejich následný prodej do erotických podniků nebo pasákům k provozování pouliční prostituce.

Tato činnost zprostředkovatelských agentur je většinou podložena právoplatnými smlouvami, uzavřenými na našem území. Problém je však v nepostižitelnosti toho, jak je s ženami nakládáno v zahraničí, pokud se nepodaří prokázat již původní úmysl zobchodování žen za účelem provozování prostituce. Velkým problémem při dokazování této trestné činnosti je zejména neochota svědčit proti svým zaměstnavatelům (pasákům). Je to především ztráta „zaměstnání“ a tudíž i ztráta finančních prostředků, neboť většina žen se pro provozování prostituce rozhoduje zcela dobrovolně, přičemž jsou výhradně motivovány finančním ziskem. Dalším znakem jejich neochoty spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení je obava z vyhoštění, což se týká především cizinek obchodovaných do České republiky, zejména těch, které pobývají na území republiky nelegálně. U žen nucených k prostituci je hlavním motivem nesvědčit obava o svůj život i o zdraví a život svých rodin v zahraničí.

Mezi nejzávažnější aspekty organizovaného obchodu s lidmi patří dětská prostituce. Jde o latentní trestnou činnost, organizovanou převážně cizími státními příslušníky, kdy oběťmi bývají děti ve věku mezi 15 až 18 lety. Vyskytují se však případy i dětí mladších, které jsou k této činnosti zneužívány. Nezřídka jsou děti nuceny k prostituci rodinnými příslušníky. V České republice jsou statisticky případy dětské

prostituce zaznamenávány ojediněle, což však nevylučuje, že se zde nenacházejí ve větším měřítku. Aktuálním problémem je rozmach šíření dětské pornografie prostřednictvím internetu.

V rámci všech tří popsaných problematik jde vždy o trestnou činnost páchanou organizovanými skupinami pachatelů plánovitě, velmi dobře koordinovanou se snahou o dlouhodobý a maximální zisk.

5.1.7 Krádeže motorových vozidel

V České republice tvoří krádeže motorových vozidel více než 30 procent majetkové kriminality a jsou co do počtu spáchaných případů i způsobené škody nejzávažnější. „Před rokem 1989 bylo ročně na našem území odcizeno méně než 5000 vozidel, kdy k prudkému nárůstu této trestné činnosti došlo po otevření hranic. Tento ohromný nárůst pokračoval až do roku 1993, kdy bylo odcizeno 25522 dvoustopých motorových vozidel a 2800 motocyklů. Po určité stagnaci a mírném poklesu krádeží v letech 1994 a 1995 byl zaznamenán opět prudký vzestup do absolutního maxima, kdy v roce 1997 dosáhly tyto krádeže 29422 odcizených dvoustopých motorových vozidel a 1909 motocyklů. Celkový nápad této trestné činnosti tak přesáhl hranici třiceti tisíc odcizených motorových vozidel. Od roku 2001 do roku 2007 počet odcizených motorových vozidel postupně klesal až k hranici 20329 motorových vozidel. Škody, které byly pachateli na tomto úseku trestné činnosti způsobeny, se vyšplhaly z 348 milionů korun v roce 1990 až na 4,8 miliardy korun v roce 1999. Od té doby došlo k poklesu celkových způsobených škod na 3,2 miliardy korun v roce 2006. Má se zato, že po obchodu s narkotiky a obchodu s lidmi jsou krádeže motorových vozidel třetím nejvýnosnějším druhem trestné činnosti.“³³

Podle dostupných statistik jsou krádeže motorových vozidel údajně páchany až ze 75% jednotlivci, avšak podle kriminalistických poznatků je toto procento o mnoho nižší, neboť se velmi těžko prokazuje účast více osob při páchání této trestné činnosti. Organizované kriminální skupiny pachatelů mají velmi dobře propracovaný postup při

---

³³ *Analýza stavu a vývoje kriminality na úseku krádeží motorových vozidel v České republice*. Praha: PP ČR, 2008. Interní materiál Policejního prezidia ČR.

jednotlivých fázích své činnosti. Většinou se jedná o krádeže vozidel za účelem jejich dalšího prodeje přímo na zakázku nebo krádeže vozidel za účelem jejich rozebrání a prodeje jednotlivých dílů podle požadavků zákazníka, či zájmu na trhu náhradních dílů. V každé fázi tohoto jednání jsou zločineckými organizacemi využíváni specialisté, ať již jako řádní členové skupiny nebo externí spolupracovníci najímáni pro jednotlivé akce. Často se jedná o osoby s kriminální minulostí, zejména při samotné krádeži vozidla. Rak³⁴ rozlišuje tři základní příčiny této dělby práce následovně:

- Nutnost specializace – moderní vozidla jsou složitá technická zařízení s vysokým stupněm zabezpečení proti odcizení. To je nutno bezpečně a rychle překonat a následně provést velké množství dalších specializovaných úkonů, které odcizené automobily technicky a administrativně připraví tak, aby je bylo možné s co nejmenším rizikem a co největším ziskem zpeněžit.
- Konspirativnost – vysoká míra utajení je charakteristická pro všechny fáze krádeže automobilu a jeho tržní realizace. Dělbá účasti jednotlivých specialistů snižuje riziko odhalení především vedoucích organizátorů trestné činnosti.
- Maximální zisk – ten si v největší míře a s nejmenším rizikem přisvojují organizátoři krádeží. Jednotliví specialisté dostávají jen nepatrnou zlomkovou část ceny automobilů. Někdy jsou kromě peněz odměňováni i naturální formou (drogy, zboží pocházející z trestné činnosti).

České podsvětí, zabývající se touto trestnou činností, často spolupracuje s mezinárodními skupinami pachatelů, působících ve více státech, většinou však s ruskojazyčnými gangy, zásobujícími odcizenými vozidly své mateřské země, kde je po nich stále velká poptávka. Předem vytípaná vozidla mizí za hranicemi do pár hodin po odcizení, většinou již s předem připravenými padělanými doklady. S tímto jevem jsou často spojeny pojišťovací podvody, kdy je vozidlo „odcizeno“ a převezeno za hranice s vědomím majitele, který po určité časové prodlevě, až je vozidlo bezpečně mimo území státu, odcizení na policii ohlásí a následně žádá po pojišťovně pojistné plnění.

---

³⁴ RAK, R. a kol. *Krádeže vozidel*. Odhalování, vyšetřování, prevence. Brno: CERM, 2001. s. 185-186.

Kromě osobních vozidel a motocyklů se organizované skupiny pachatelů zaměřují i na krádeže kamionů, přepravujících různé druhy zboží. Jsou velmi často napojeny na další síť překupníků a podle jejich požadavků uzpůsobují sféru svých zájmů na jednotlivé komodity (zejména lihoviny, cigarety, elektronika). Tato trestná činnost, pokud není kamion odcizen na parkovišti nebo v objektu určité firmy, je většinou spojena s určitým stupněm násilí vůči řidičům kamionů, pokud tato osoba přímo se skupinou nespolupracuje.

Činnost zločineckých organizací na tomto úseku trestné činnosti zasahuje i do sféry státních orgánů, zejména policie, odborů dopravy městských úřadů (magistrátů), případně pracovníků stanic technické kontroly, kde si vytváří korupční zázemí při získávání padělaných, či částečně zfalšovaných dokladů pro nezákonnou legalizaci odcizených vozidel.

5.1.8 Vydírání poplatků za fiktivní ochranu

Vydírání je charakteristická součást kriminality organizovaného zločinu a je jedním ze základních prostředků jeho činnosti a jedním z možných zdrojů zisků. Za organizované vydírání můžeme považovat jakékoliv nucení k něčemu pod pohrůžkou násilí nebo jiné těžké újmy prováděné ne pouze skupinou pachatelů, ale organizovanou skupinou. V novelách zákona je zohledněna nejen zkušenost, že vydírání je zřejmě v současných podmínkách častějším jevem, ale hlavně je zdůrazněno, že se na něm častěji podílí organizované skupiny. Zároveň je zde zvlášť zdůrazněna ochrana svědků a pracovníků specializovaných služeb: znalců, tlumočnicků - což se opět týká i vyšetřování organizovaného zločinu.

„Organizované vydírání je např. ve Spojených státech amerických chápáno velice široce. Zákon USA, tzv. RICO, o boji proti organizovanému zločinu, zahrnuje pod organizované vyděračství činnost související s vraždou, únosem, hazardními hrami, žhářstvím, loupeží, úplatkářstvím, vymáháním, obchodováním s narkotiky nebo jinými nebezpečným drogami atd. Toto široké pojetí je pochopitelně formulováno tak, aby

zákon postihl vše, co lze jako organizované vydírání chápat a zejména trestat. Neřeší však podstatu organizovaného vydírání, ale spíše rozsah jeho působnosti.³⁵

Rybka³⁶ uvádí, že vydírání je průvodní jev organizovaného zločinu zaměřený na podnikatele, majitele restaurací a nočních podniků. Má různé formy, jako je vymáhání poplatků za ochranu, tzv. „racketeering“, zneužití podnikatelů k hospodářské a finanční trestné činnosti, kdy se jedná o případy vynuceného odebrání zboží vlastní firmou bez uhrazení faktur. První zprávy o racketeeringu v ČR pochází z 90. let dvacátého století a týkají se nejčastěji ruskojazyčných, jugoslávských a východoasijských skupin.

„Racketeeringem“ je označována trestná činnost, ve většině případů páchaná organizovanými skupinami pachatelů, spočívající ve vybírání poplatků za tzv. ochranu od poškozených za použití nebo pod hrozbou násilí. Tyto skupiny jsou velmi dobře vnitřně organizované s hierarchickou strukturou, prvky konspirace, přísnou disciplínou, mlčenlivostí a sankcemi za zradu. Jejich prioritním cílem je dosahování maximálního zisku, následná jeho legalizace a pronikání do společenských struktur za účelem ovlivnění politického a hospodářského života v zemi. Zisky jsou do značné míry spotřebovány a do určité míry jsou investovány v hospodářské sféře anebo použity k zajištění bezpečnosti či v boji s konkurencí.

V posledním období došlo k rozvoji sofistikovanějších forem této činnosti s tendencí zakládat organizované zločinecké skupiny ne na národnostním principu, ale nadnárodním. Velmi vysoký stupeň společenské nebezpečnosti při páchání zmiňované trestné činnosti spočívá především ve faktu, že zisky jsou následně legalizovány, což se děje především nákupem lukrativních nemovitostí, který je zprostředkován zcela seriózně podnikajícími firmami a jejich prostřednictvím následně dochází k ovlivňování fungování samosprávy a státní správy na určitém teritoriu.

Novou formu vysoce společensky nebezpečné trestné činnosti, která se rozvíjí především v posledních letech, je vydírání státu pod pohrůzkou kontaminace potravin, vodních zdrojů atd. Způsob provedení spočívá v pohrůžce kontaminace potravin,

---

³⁵ CEJP, M. *Vydírání jako jedna z forem organizovaného zločinu*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1995. s. 16

³⁶ *Mezinárodní organizovaný zločin*. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997. s. 116-117

vodních zdrojů atd. životu nebezpečnými látkami v případě nesplnění požadavků. Specifická pro tuto trestnou činnost je především skutečnost, že hlavním motivem pachatelů je snaha o získání co největších finančních prostředků bez ohledu na následky. Nebezpečnost spočívá především v bezohlednosti pachatelů, kteří jsou ochotni a připraveni vydat v nebezpečí ublížení na zdraví či dokonce smrti velké množství obyvatelstva. Dále je ze strany pachatelů vyvíjen na poškozené nátlak ve formě možného zveřejnění informací o kontaminaci v případě nesplnění požadavků prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků. Samozřejmě, že tato skutečnost vyvolává paniku ve společnosti a způsobuje značné ekonomické a celospolečenské škody, což může mít za důsledek ohrožení stability podnikatelského prostředí pro velké investory.

Další formou vydírání může být vymáhání dlužných částek a vydírání zdiskreditovaných osob, a to cestou zastrašování, vyhrožování násilím proti rodině, únosy a vraždami na objednávku. V neposlední řadě se jedná o formu vyřizování účtů mezi jednotlivými zločineckými uskupeními při soupeření o sféru vlivu na určitém teritoriu.³⁷

Organizovaný zločin při páčání trestného činu vydírání používá specifické prostředky a postupy, a to s různým zaměřením podle toho, vůči komu je násilný charakter činnosti směřován.

Vůči obětem, tj. vydíraným, jsou při neplnění uložené povinnosti nejprve užity výhrůžky. Vydíraný je upozorněn na to, co by mohlo následovat. Zejména je vyhrožováno fyzickým násilím, a to často i členům jeho rodiny. Dále je vyhrožováno poškozením majetku či osobní pověsti nebo pověsti firmy. Pokud poškozený dále odolává, jsou použity nejprve formy psychického nátlaku, jako je zaslání zlomené tužky, nábojnice nebo se objevují anonymní telefonáty. Může dojít i k přepadení “neznámým“ pachatelem, po němž skupina znovu nabídne “potřebnou ochranu“.

Podobným způsobem, jako proti obětem vydírání, postupují vyděračské skupiny i vůči svědkům. I na ně je prováděn psychický nátlak. Je jim vyhrožováno újmou na zdraví a smrtí. Zároveň probíhají pokusy o podplácení. Kromě toho jsou

---

³⁷ *Mezinárodní organizovaný zločin*. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997. s. 116

podpláčení falešní svědci, jejichž úkolem je vystoupit při soudním projednávání se lživými informacemi ve prospěch zločinců nebo v neprospěch oběti.

Vyhrožování a zastrašování je používáno i vůči orgánům ochrany práva. Objevily se i pohružky únosem někoho z rodiny. Často jsou používána různá smyšlená obvinění, stížnosti a anonymní oznámení. Objevují se rovněž pokusy o korupci. Cejp³⁸ upozorňuje, že v současné době je tento způsob uplatňován velmi často vůči pracovníkům státní správy převažují pokusy o uplácení. Odmítne-li takto oslovený pracovník úplatek, přechází skupina organizovaného zločinu k výhrůžkám fyzickým násilím, ohrožením majetku, pověsti atd.

„Z hlediska bezpečnostních rizik byl v poslední době indikován především velmi nebezpečný fenomén spočívající ve využití korupce v propojení s orgány státní správy, důsledkem čehož jsou zaznamenávány tendence zasahovat a ovlivňovat průběh vyšetřování jednotlivých případů ze strany těchto orgánů. Právě tento fenomén, bez ohledu na druh či oblast trestné činnosti, je prvkem, který může ohrožovat bezpečnostní situaci státu a je rozhodně trendem, ve kterém budou struktury organizovaného zločinu, zejména pro jeho efektivitu, pokračovat a podporovat jeho vývoj. Dalším rizikem je nekontrolovatelný pohyb cizinců, kteří se na našem území pohybují již od doby před zavedením vízové povinnosti. Neméně závažným rizikem je skutečnost, že stále častěji dochází k zapojení dosud bezúhonných osob do jednotlivých organizačních struktur zločineckých uskupení. Motivací pro tyto osoby je především touha po rychlém a snadném zisku.“³⁹

5.1.9 Krádeže uměleckých a starožitných předmětů

Mezinárodní obchod s kradenými uměleckými a starožitnými předměty je neustále aktuální. Zájem o takovéto předměty vysoce převyšuje jejich nabídku. Krádeže jsou vesměs prováděny na objednávku překupníků, či přímo jednotlivých zájemců. Jen málo odcizených předmětů končí v obchodech se starožitnostmi, či v obchodech s komisním zbožím, přičemž převážně to jsou pak takové předměty, které byly odcizeny

---

³⁸ CEJP, M. *Vydírání jako jedna z forem organizovaného zločinu*. 1 vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1995. s. 16

³⁹ *Výroční zpráva o činnosti ÚOOZ za rok 2007*. Praha: Policejní prezidium, 2008. Interní materiál Policejního prezidia ČR. s. 4-5

v rámci vloupání do bytů, chat a nebyly původním cílem pachatelů. Hlavním cílem krádeží uměleckých a starožitných předmětů jsou muzea, galerie, výstavy, církevní objekty a soukromé sbírky. Tato činnost je velmi dobře organizována a plánována a zabývají se jí profesionální skupiny pachatelů. „Za totalitního režimu se tyto krádeže sice také vyskytovaly, ale poměrně vzácně, neboť pachatelé potřebovali odcizené předměty zpeněžit a to bylo obtížné. U nás bylo kupců málo a dopravit lup do zahraničí bylo velmi riskantní při tehdejší ostraze státní hranice. I poměrně vysoká objasněnost krádeží pachatele odrazovala.“⁴⁰

Situace se v České republice změnila počátkem 90. let, kdy byl zaznamenán nejvyšší výskyt krádeží tohoto druhu. Významnou roli v tom sehrálo otevření hranic s přílivem zahraničních zájemců o tento sortiment, ale i také nedostatečná zajištěnost objektů, ve kterých se umělecká díla a starožitnosti nacházely. Ke kontaktu objednavatelů (zákazníků) a pachatelů z řad zločineckých skupin dochází především na různých výstavách, v muzeích, prodejnách starožitností. „Odcizené předměty jsou předávány osobně nebo prostřednictvím jiných osob. Pachatelé se dopouštějí této trestné činnosti buď v celé skupině, nebo každá člen skupiny plní jen určitý úkon. Plnění úkolů na sebe navazuje, aniž by jednotlivci měli přehled o postavení a podílu ostatních na spáchaném trestném činu. Takový způsob uvnitř organizace je náročný na řízení, avšak snižuje riziko odhalení. Nejvýznamnější postavení ve skupině zaujímá organizátor, který navazuje styky se zájemci o umělecké předměty, s překupníky, provádí tipování objektu, určuje výši odměny pro jednotlivé členy skupiny a stanovuje i osobní odpovědnost jednotlivců za plnění úkolů, udržuje stálé styky s cizinou. Pachatelé tohoto druhu zacházejí s předměty velmi opatrně, a je-li to nutné, obstarávají i odbornou restauraci Organizované skupiny se snaží všemocně krýt tuto svoji činnost. Zisk je realizován prostřednictvím jiných aktivit především v oblasti povoleného podnikání. Je patrné jejich úsilí o pronikání do vyšších společenských vrstev, získávání spolupracovníků z řad odborníků a korupci odpovědných osob. Na svoji ochranu si sjednávají kvalifikovanou právní pomoc.“⁴¹

---

⁴⁰ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003. s. 210.

⁴¹ Mezinárodní organizovaný zločin v ČR. 1.vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997. s. 161.

5.1.10 Počítačová kriminalita

Podle názorů některých předních odborníků na počítačovou bezpečnost se odhaduje, že v roce 2009 dojde k masivnímu nárůstu počítačové kriminality, zejména z důvodů zvyšující se nezaměstnanosti. Za největší nebezpečí pokládají především platební karty a firemní databáze. Svůj názor podporují tím, že čím dál tím více lidí je a bude bez řádného pravidelného zaměstnání, a proto se mohou někteří z nich, i nechtěně, vydat na dráhu zločinu. Této situace by mohly využít organizované skupiny pachatelů, které by si mohly nechat u nezkušených lidí např. „prát špinavé peníze“. Za podobné zločiny jsou nízké tresty a možnost dopadnutí pachatele je minimální. Trestná činnost ohrožující firemní databáze a podvody s kreditními kartami jsou celosvětovým problémem a nevyhýbají se ani České republice, neboť se jedná o velice „lukrativní“ oblast. Roste nová generace počítačových pirátů, kterou připravují přímo organizované skupiny zločinců, přičemž se zaměřují především na nejlepší studenty z předních vysokých škol s cílem od nich získat jejich dovednosti, nutné pro páčání počítačových zločinů. Mladé internetové nadšence naopak k této činnosti přitahuje příslib velkých peněz a status technologických „supermanů“, aniž by si mnohdy uvědomovali trestnost svého jednání.

Pokud se podíváme do minulosti, nejstarší činy, spadající pod pojem „počítačová kriminalita“ jsou v České republice datovány do období nejméně před 25 lety, kdy byl jeden nespokojený pracovník Úřadu důchodového zabezpečení odsouzen na více než deset let za sabotáž, protože poškozoval magnetem záznamy na magnetických páskách. „V současné době nemá pojem počítačová kriminalita žádný oficiálně definovaný obsah, ale existuje více různorodých pojetí, podle toho, z jakého hlediska se autoři na problém dívají. Počítačovou kriminalitu je třeba chápat jako specifickou trestnou činnost, kterou je možné spáchat pouze s pomocí výpočetní techniky, a kde je výpočetní technika předmětem trestného činu nebo pachatelovým nástrojem ke spáčení trestného činu. Aby bylo možno hovořit o počítačové kriminalitě, musí pachatel ke svému jednání užít nejen výpočetní techniku, ale jeho jednání musí také naplňovat znaky skutkové podstaty některého trestného činu uvedeného v trestním

zákoně a nebezpečnost takového jednání musí dosahovat požadovaného stupně nebezpečnosti činu pro společnost.⁴²

Trestná činnost spáchaná prostřednictvím počítačové kriminality představuje velké finanční ztráty, zasahující výraznou část spektra celé společnosti. Prostřednictvím počítačové techniky jsou páchány již známé trestné činy jako jsou vydírání, krádeže, sabotáže, podvody a další.

Pro větší firmy představují velký problém například nespokojení zaměstnanci, kteří se cítí být podhodnoceni nebo zaměstnanci, kteří mají být propuštěni. Pokud tito lidé mají přístup k počítačovým systémům podniku a chtějí se za postoj svých nadřízených mstít, není pro ně problém zkopírovat cennou databázi na flash disk nebo CD. Údaje v těchto databázích přitom mají obrovskou cenu jak pro zločince, tak pro firmy samotné. Ztráta či prodej takových dat může způsobit i krach dané firmy. Oblíbenou činností počítačových zločinců je i tzv. „phishing“, kdy útočníci používají jména a domény tvářících se jako domény bank. Jedná se o zaslání podvodných zpráv, jejichž cílem je vylákat od občanů citlivé, zpravidla bankovní, údaje. Poté následuje výběr z bankovního konta poškozeného pomocí poskytnutých údajů. Vážnějším problémem je tzv. „pharming“, který na rozdíl od phishingu využívá slabin na klientově počítači. Jeho cílem je spustit v určitém počítači program, kterým získá útočník nad počítačem kontrolu. Poté je již otázkou času, kdy si vše potřebné přečte, např. při skenování úderů klávesnice.

Další formou počítačové kriminality jsou zejména⁴³

- **počítačové podvody** spočívající ve vymazání či přepsání údajů na záznamových médiích, což prakticky nezanechává žádné stopy (např. neoprávněné manipulace s bankovními záznamy, kdy se však často stává, že tato jednání jsou bankami utajována z obavy před zdiskreditováním pověsti)

- **padělky** průkazů, dokladů, telefonních karet, kreditních (úvěrových) karet, debetních (platebních) karet, cenných papírů a jiných bankovních dokumentů

---

⁴² Počítačová kriminalita. *Policista*. Přístup z: www.mvcr.cz/casopisy/policista/prilohy/pc_krimi.html

⁴³ Formy počítačové kriminality. *Policista*. Přístup z: <http://www.mvcr.cz/casopisy/studie/diskuse/analyza.html>

(vyhotovených např. za pomoci grafických počítačových systémů pro elektronickou sazbu a grafickou úpravu publikací)

- **letadla** - tuto již legendární počítačovou hru, zvanou také jako „pyramida“ pomocí počítačů využívali její zakladatelé k tomu, aby nalákali co největší počet účastníků, kteří do hry vkládali své finanční prostředky, přičemž předřadili na prvních místech sebe, své příbuzné či známé, čímž v rozporu se zveřejněnými pravidly her, kdy pořadí hráčů zadávaných do databáze by mělo určovat jejich prioritu (pravděpodobnost, že hru neskončí ztrátou) získávali neoprávněný prospěch a značné finanční zisky na úkor dalších přihlášených hráčů (největší počet účastníků v jedné z těchto her činil přes dvacet tisíc lidí),

- **porušování autorských práv** spočívá v nelegálním kopírování všeho, co spadá pod ochranu autorských práv, tzv. duševního vlastnictví (audiovizuální nahrávky a počítačové programy)

- **počítačové viry** – záměrné napadení (infikování) počítačovým virem

- **trestná činnost spojená s Internetem**, spočívající ve shromažďování, případně zpřístupňování informací o určitých osobách k jejich pozdějšímu nelegálnímu využití (např. způsobení určité újmy), nebo tzv. internetová trestná činnost (páchaná v internetovém prostředí), spočívající v zásazích do cizích programů, neoprávněném užívání cizích počítačů, neoprávněném získávání dat, utajovaných informací (počítačová špionáž), kdy se dále můžeme setkat i s dalšími formami kriminálního jednání jak jednotlivců, tak i celých organizovaných skupin pachatelů jako např. šíření počítačové dětské pornografie, uveřejňováním rasistických textů a dalších materiálů podporujících a propagujících hnutí směřující k potlačení práv a svobod občanů atd.

Je zřejmé, že počítačová kriminalita se promítá do velkého spektra oborů, od hospodářské kriminality, přes podvody majetkového charakteru, sféru obchodu, služeb, umění či erotiky až do dalších forem trestné činnosti a je stále více spojována s organizovaným zločinem. Zahrnuje celou škálu jednání, které je popsáno v našem trestním zákoně.

5.1.11 Korupce

Z trestně právního pohledu lze konstatovat, že korupce není jako trestný čin nijak ve zvláštní části trestního zákona definována. Toto jednání souvisí především s trestnými činy podle § 160 trestního zákona (přijímání úplatku), § 161 trestního zákona (podplácení), § 162 trestního zákona (nepřímé úplatkářství), § 158 trestního zákona (zneužívání pravomoci veřejného činitele) a § 159 trestního zákona (maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti). U posledních dvou jmenovaných trestných činů se jedná o statistiku všech trestných činů, které mohou mít znaky korupčního jednání. Ne všechny trestné činy podle §§ 158 a 159 jsou však korupčního charakteru neboť policejní statistika nerozlišuje, kdy se jedná o korupci a kdy nikoli. K trestným činům se znaky korupce lze řadit také vybrané trestné činy porušování předpisů o nakládání s kontrolovaným zbožím a technologiemi podle § 124a trestního zákona, porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 trestního zákona, porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 trestního zákona, zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 trestního zákona, pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a až 128c trestního zákona a některé další skutkové podstaty.

Pojem korupce lze označit jako „delikt, kdy osoba, která vystupuje jako činitel nebo zaměstnanec orgánu moci zákonodárné, výkonné a soudní, nebo fyzická či právnická osoba, na kterou byla některá výkonná práva delegována, v souvislosti se svým postavením obstará za výhodu jiné fyzické či právnické osoby výhodu jinou.“⁴⁴

Korupce a všechny její formy zasahují v podstatě do všech oblastí celé společnosti a jsou jedním z nejzávažnějších společenských problémů. Rovněž patří k celosvětově nejrozšířenějším formám trestné činnosti a nejzávažnějších fenoménům moderní doby. Její nebezpečí spočívá zejména ve schopnosti deformovat principy tržního hospodářství a legitimitu demokraticky zvolených mocenských struktur. Tím prakticky popírá celou řadu morálních a společenských hodnot, svobodný přístup k informacím nebo etická pravidla a smysl pro fair-play. Nejčastěji se vyskytuje korupční jednání v úrovni každodenního života při jednání úředníků veřejné správy (podplácení, úplatky, zastrasování, vydírání) jak na nižších, tak i vysokých úrovních, kdy

---

⁴⁴ *Mezinárodní organizovaný zločin*. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997. s. 219.

nejnebezpečnější pro fungování demokratického státu je podle našeho názoru korupční propojení politických a ekonomických skupin ať už na lokální, či celostátní úrovni. Živnou půdou pro korupční jednání jsou jak špatně placení úředníci státní správy, tak i „nenasytnost“ určitých skupin lidí při získávání lukrativních státních a veřejných zakázek, přidělování subvencí a dotací. Cílem organizovaných zločineckých skupin je pak vybudování si určitých rozhodujících pozic ve státních, politických, společenských a ekonomických oblastech a jejich následné ovládnutí. Největším problémem pro odhalování korupční trestné činnosti je její vysoká latence a následné prokazování nabytého majetku ze strany podezřelých osob. Proniknout mezi dva subjekty, kdy jeden druhého „korumpuje“ je prakticky nemožné.

Celkové důsledky korupce a její vysoká míra pak přináší pro život v naší společnosti oslabující důvěru lidí v právní stát, jsou podkopávány legitimacy veřejných institucí a hospodářské výsledky ekonomiky. Dlouhodobě vysoká míra korupce na našem území poškozují pověst České republiky v zahraničí.

5.1.12 Praní špinavých peněz

Legislativně je tato věc ošetřena zákonem č. 253/2008 Sb.⁴⁵, v trestním zákoně č. 140/1961 Sb. pak v ustanovením § 252a (legalizace výnosů z trestné činnosti), § 251 TZ (podílnictví) a § 166 TZ (nadržování). Legalizací výnosů se pak všeobecně rozumí jednání určité osoby nebo organizované skupiny pachatelů, které sleduje zakrytí nezákonného původu peněz s cílem vzbudit zdání, že se jedná o příjem nabytý v souladu se zákonem. Může se však jednat i o nezákonně nabytý movitý či nemovitý majetek, či o napomáhání druhé osobě, která takový majetek či finance získala nezákonným způsobem. Němec⁴⁶ uvádí etapy a postupy při procesu prání špinavých peněz:

První etapa spočívá v zavedení nelegálně získaných peněz do normálního finančního oběhu prostřednictvím finančních ústavů. K tomuto účelu jsou využíváni většinou bezúhonní pomocníci a peníze se ukládají po menších obnosech na různé účty.

---

⁴⁵ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

⁴⁶ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003. s. 210, 227-229.

Není výjimkou ani fyzická přeprava peněz do zahraničních bank, kde je obzvláště příznivé daňové a finanční prostředí (Bermudy, Kajmanské ostrovy atd.). Účast bankovních ústavů, kde jsou ilegální peníze uloženy, je ve většině případů nevědomá, tzn. že pracovníci banky nezjistí nelegální původ peněz a provádějí transakce na základě požadavků klientů. Existují finanční ústavy, kde jednotliví zaměstnanci, případně jednotliví členové vedení, dohlížejí na nelegální transakce s vědomím, že se jedná o „špinavé peníze“. Vyskytují se však i jednotlivé bankovní domy (zejména v zahraničí), které jsou přímo ve vlastnictví zločineckých organizací, jejichž hlavní činností jsou ilegální finanční transakce, skrývající se pod jejich legální činností.

Druhá etapa, spočívající v zahlazování stop po nelegálně získaných penězích a vyloučení tak eventuální možnosti vysledování jejich původu. Probíhá již v rámci finančních systémů mezi jednotlivými bankovními ústavami v dané zemi, či mezi těmito subjekty v mezinárodním měřítku (v různých státech) prostřednictvím finančních transakcí formou elektronického platebního styku. Používají se k tomu různá konta především v zemích a bankovních domech, striktně dodržujících bankovní tajemství, případně konta „krycích“ firem, které ve skutečnosti za tímto účelem založily přímo zločinecké organizace.

Ve **třetí etapě** se nelegálně získané peníze po předchozích bankovních operacích, které zlegalizovaly jejich původ, navracejí zpět do různých oblastí dané společnosti již jako obchodní transakce, získané zákonnými činnostmi jednotlivců či skupin a jsou pak investovány různým způsobem, zejména do nákupu nemovitostí, cenných papírů, akcií podniků apod.

Organizovaný zločin za účelem praní špinavých peněz, získaných ze širokého spektra jejich činností (obchod s drogami, loupeže, ilegální hry, únosy, obchod se zbraněmi, korupce, racketeering, obchod s lidmi včetně prostituce, padělání peněz atd.) zakládá, případně se podílí na chodu a správě různých společností, kde lze nelegálně získané peníze zamaskovat. Jedná se zejména o obchodní společnosti poskytující služby jako jsou směnárny, restaurace, herny, sítě supermarketů, různá zábavní centra, loteriijní společnosti, apod., kde se běžně manipuluje s hotovými penězi. „Praní peněz je pro zločinecké organizace životně důležité. Přestavuje však také jejich největší slabinu, neboť při přeměně ilegálního kapitálu v legální nesmí dojít k odhalení původu peněz.

Kdyby se podařilo znemožnit praní špinavých peněz, zmizely by zdroje pro financování operací zločineckých band, což by znemožnilo jejich další činnost.⁴⁷

5.1.13 Podvodné zneužívání „bílých koní“

Tato forma trestné činnosti se objevila v České republice již v počátku 90. let dvacátého století a prudce zasáhla zejména hospodářskou sféru naší společnosti. Pojem „bílý kůň“ se vžil do podvědomí lidí především v souvislosti s vyšetřováním zmizení a několika vražd „rádoby podnikatelů“. Němec⁴⁸ za podnikatelského koně označuje osobu, „která na své živnostenské oprávnění a na své jméno nakupuje nebo je donucena nakupovat podvodně u různých výrobců a velkododavatelů různé zboží pro kriminální skupinu nebo zločinnou organizaci, která zboží za nižší než tržní cenu prodává obchodníkům nebo překupníkům a celá tržba je jejím ziskem.“

Jak dále Němec⁴⁹ uvádí, nejvhodnějšími adepty na „bílé koně“ jsou osoby vlastníci živnostenských oprávnění na nákupy a prodeje zboží, případně osoby, které si za tímto účelem taková oprávnění zařídí. Může se jednat o osoby již z počátku obeznámené se svojí budoucí nezákonnou činností, ale i osoby, jednající na základě vlastního přesvědčení, že jejich obchodní aktivity jsou v souladu se zákonem. Princip podvodného jednání však zůstává u obou skupin stejný a všeobecně známý. S osobou je sepsána finančně velmi lukrativní pracovní smlouva, je postavena do role obchodního zástupce, jednatele, či obchodního ředitele firmy a je jí sděleno, jaké zboží by měla na svůj živnostenský list (svoje IČO) nakupovat. Z počátku jsou jí poskytnuty i finanční prostředky na první nákupy, které však nejsou ve velkém objemu. Slouží pouze tomu, aby si tato osoba vytvořila u prodejců postavení slušného zákazníka, který za odebrané zboží řádně zaplatí. Později se objem nákupu mnohonásobně zvětší s příslibem zaplacení po jeho odběru, a to buď hotově nebo převodem finančních prostředků na účet prodejce. Odebrané zboží, jehož hodnota bývá rámcově ve výši několika set tisíc až milionů korun, je následně předáváno „zaměstnavatelům“ bílého koně, kteří je buď sami nebo prostřednictvím různých překupníků dále prodávají pod cenou, přičemž si

⁴⁷ *Mezinárodní organizovaný zločin*. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997. s. 209.

⁴⁸ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003. s. 241

⁴⁹ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003. s. 242-243.

celý zisk rozdělují pro sebe a pouze minimální část z něj obdrží nákupčí. Takto se to opakuje do doby, než je „bílý kůň“ nepoužitelný pro další nákupy, protože se mezi prodejci stal známým jako „neplatič“. Aby nedošlo k prozrazení celé organizace, zabývající se touto trestnou činností, bývá „bílý kůň“ často zlikvidován nebo „uklizen“ do zahraničí a jsou zničeny všechny doklady a dokumentace, které by mohly takovou osobu jakýmkoli způsobem spojovat s organizátory.

Jednání „bílých koní“ je zpravidla postihováno jako trestný čin podvodu a ve většině případů neexistují přímé důkazy propojení takovéto osoby s organizovanou skupinou pachatelů.

5.1.14 Terorismus

Terorismus jako nejzávažnější forma trestné činnosti je v současnosti celosvětově považován za nejvíce ohrožující jednání směřující k destabilitě ve společnosti vyvoláním strachu prostřednictvím politicky motivovaných útoků s cílem usmrcení co největšího počtu lidí, způsobením značných škod, či donucení představitelů dané společnosti k určitému jednání, požadovanému teroristickými skupinami, či jednotlivci. Ve většině případů směřuje proti ústavnímu zřízení, hospodářské stabilitě, sociální stabilitě, obranyschopnosti určitého státu i proti jednotlivým osobám nebo skupinám osob. Terorismus se vyznačuje velkou brutalitou provedení útoků bez ohledu na množství potencionálních obětí a rozsah materiálních škod. Dále se vyznačuje pečlivým vybíráním cílů útoků, velmi dobrou plánovitostí, vnitřní organizovaností a profesionalitou, přičemž motivace jednání teroristických skupin může být různorodá, např. náboženská, politická atd.

Obecně lze jednotlivé metody terorismu ve světě rozdělit do několika oblastí, zahrnujících:⁵⁰

a) *Pumové útoky*, kdy tento způsob jak výroby samotných bomb (levné náklady), tak i jednoduché manipulace s nimi včetně konečného „odpálení“ je využíván velmi často, má všestranné použití a je velmi obtížné zjistit původ použité bomby.

---

⁵⁰ *Mezinárodní organizovaný zločin*. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997. s. 123-124.

Výbušninu lze předem naprogramovat, aby vybuchla při určité manipulaci, v určitém čase, či jí lze aktivovat na povel.

b) Žhářství, což je zakládání požárů prostřednictvím zápalných prostředků, ať již časovaných nebo iniciovaných dálkově, velmi snadno uschovatelných v oblečení nebo zavazadlech teroristů a velmi obtížně detekovatelných.

c) Únosy dopravních prostředků, kdy se jedná zejména o únosy dopravních letadel s pasažéry, autobusů s cestujícími, výletních nebo nákladních lodí.

d) Atentáty jako jedny z nejstarších metod teroristů, dodnes velmi často užívaných zejména dlouholetými teroristickými organizacemi (např. v Evropě organizace ETA, IRA a další).

e) Přepady organizované především různými militantními organizacemi teroristického charakteru.

f) Únosy osob s cílem získání finančního nebo jiného prospěchu, kdy unesená osoba je ukryta na zajištěném místě a teroristé požadují splnění svých požadavků (peníze, zbraně, propuštění vězňů) výměnou za unesenou oběť.

g) Zábor rukojmí, kdy stejně jako u předchozích únosů jednotlivých osob, avšak nyní kontaktováním oficiálních činitelů, je teroristy požadováno výkupné nebo splnění jiných jejich požadavků.

Problematika terorismu je v českém trestním právu⁵¹ řešena ve druhé zvláštní části trestního zákona, v hlavě první (trestné činy proti republice, cizímu státu nebo mezinárodní organizaci) v § 95 trestního zákona (teroristický útok), § 96 trestního zákona (záškodnictví) a § 97 trestního zákona (sabotáž).

V České republice do současné doby nebyly zaznamenány teroristické útoky organizované teroristickými skupinami. V minulosti se vyskytly jednotlivé případy s teroristickými aspekty, za kterými stáli jednotlivci s různými cíli a požadavky (nejznámější jsou výbuchy amatérsky zhotovených bomb na Staroměstském náměstí a u hostivařské nádrže v Praze v r. 1990 a výbuchy nástražných výbušných systémů spojované s osobou, známou veřejnosti jako „MRZÁK“). Riziko klasického teroristického útoku na našem území je však velmi značné, a to s ohledem na aktivity naší země v celosvětovém boji proti tomuto fenoménu, spojené především s oficiálním

---

⁵¹ Zákon č.140/1961 Sb. Trestní zákon. Ostrava: Sagit, 2008.

postojem politických představitelů České republiky a zejména s působením našich zvláštních vojenských jednotek v srdci zahraničních teroristických skupin, v Iráku a Afghánistánu. „Pravděpodobně největším rizikem z pohledu terorismu je fakt, že Česká republika je nejen tranzitním místem, ale i prostorem pro krátkodobý pobyt osob podezřelých z napojení na “radikální” respektive teroristické skupiny, jejich podpůrné organizace nebo pro jednotlivce s tzv. radikálním zaměřením. Od roku 2001 bylo v zahraničí odsouzeno nebo zadrženo několik desítek osob, podezřelých z teroristických trestných činů, které získaly víza České republiky, respektive použily Českou republiku k cestě do jiných zemí, kde se zapojily do nezákonné činnosti.“⁵²

5.1.15 Organizovaná trestná činnost pytláckých zločineckých gangů

„Pytláctví je trestný čin, který označuje neoprávněné provozování myslivosti za účelem zisku nebo ze vrozené náruživosti. Nezákonost tohoto činu může být způsobena tím, že není doba lovu pro danou zvěř, lovec nebo rybář nevlastní platnou licenci, zvěř je na nehonební půdě, právo lovit tuto zvěř vlastní někdo jiný, byl použit nelegální způsob lovu (např. přisvětlení, použití kuše nebo luku apod.), zvěř nebo ryby jsou chráněny zákonem. Pytláctví je v České republice i ve světě značně rozšířené a stále se rozšiřuje. I přes takové rozšíření se stále nedaří úspěšně proti němu zasahovat.“⁵³

Trestní zákon⁵⁴ tuto formu trestné činnosti popisuje v ustanovení § 178a trestního zákona. Kromě pytláků - jednotlivců, kteří nezákonně v malém množství loví zvěř nebo ryby pro maso, vzrušení nebo trofeje, působí na našem území i organizované skupiny pytláckých zločineckých gangů, jejichž cílem je dosažení maximálního zisku z ulovené zvěře, či ryb. Zpravidla působí na objednávku, především z řad restaurátérů a hoteliérů. Tyto skupiny jsou velice dobře organizované, vybavené moderními zbraněmi, pomůckami pro noční vidění a rychlými terénními vozidly. Vybírají si zejména odlehlé myslivecké honitby s dostatkem zvěře. V poslední době přibývá i případů, kdy je zvěř lovena chladnými zbraněmi, což jsou především kuše a luky, neboť střelba z těchto zbraní není slyšet.

⁵² Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. února 2008 č. 129

⁵³ Pytláctví. *Encyklopedie*. Přístup z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pytláctví>

⁵⁴ Zákon č.140/1961 Sb. Trestní zákon. Ostrava: Sagit, 2008.

Jak popisuje Němec⁵⁵, struktura zločineckého gangu je rozdělena do tří dílčích skupin. V první skupině jsou střelci, operující v motorových vozidlech v několika revírech současně s cílem nalézt a zastřelit co největší množství zvěře. Působí zejména v noci, používají samonabíjecí kulovnice, dalekohledy s nočním viděním, silné reflektory na oslnění zvěře a v terénu se orientují pomocí satelitní navigace a mobilních telefonů. Ulovenou zvěř ponechávají na místě, informují „šéfa“ o její poloze a z lokality odjíždějí. Druhá skupina, tzv. „transportní“, poté co si ověří, že činnost první skupiny nebyla zpozorována, ulovenou zvěř převáží na předem určené místo a předává jí třetí skupině, tzv. „likvidační“. Členové této skupiny zvěř vyvrhnou a zajišťují její transport k cílovému odběrateli, od kterého na místě vyinkasují peníze. Zadržení celé organizované skupiny při její činnosti je prakticky nemožné. Obdobným způsobem působí i skupiny, zabývající se výlovem ryb. Děje se tak většinou v předvánoční době. Zde po vytipování vhodné lokality, většinou chovného rybníku, dochází k jeho celkovému vypuštění a okamžitému odvozu ryb k odběrateli.

---

⁵⁵ NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 2003.

6 Rozbor příčin a důsledků páchání organizované trestné činnosti v ČR

6.1 Příčiny páchání organizované trestné činnosti v ČR

Vývoj organizované trestné činnosti po listopadu 1989 zaznamenal v České republice extrémní růst a hlavně se zde začaly objevovat nové formy organizovaného zločinu, dříve zcela neznámé, případně vyskytující se v minimálním množství. Tyto formy zasáhly naši republiku zcela nepřipravenou a jak společnost, tak zejména legislativa na ně reagovaly opožděně. Obecně lze faktory, zapříčiňující páchání organizované trestné činnosti na území České republiky shrnout následovně⁵⁶:

6.1.1 Otevření hranic

Otevření našich hranic v roce 1989 umožnilo jak našim občanům vycestovat do zahraničí, zejména na západ, tak zároveň umožnilo volný přístup do naší země mezinárodnímu organizovanému zločinu, který především v počátku 90. let zcela teritoriálně ovládl většinu sfér tohoto fenoménu. Pro tyto organizace jsme se staly významnou, z počátku tranzitní a posléze i cílovou, zemí jejich zájmů. Zasáhla nás též silná migrační vlna (legálních i nelegálních migrantů ze států východního bloku a asijských zemí), rozvinul se zde obchod s drogami, obchod s lidmi včetně prostituce, enormně se zvýšil počet trestných činů na úseku krádeží motorových vozidel a krádeží uměleckých a starožitných předmětů, které byly „exportovány“ za hranice. S přílivem ruskojazyčných a balkánských zločineckých skupin byl zaznamenán zvýšený výskyt násilné trestné činnosti (vydírání, loupeže, nájemné vraždy). Taktéž příliv zahraničního kapitálu a umožnění podnikání na našem území cizím podnikatelům a společností přinesl problematiku spojenou především s hospodářskou organizovanou kriminalitou.

---

⁵⁶ Právní informace. Přístup z: <http://www.ipravnik.cz/iPravnik/ipravnik.inf/0/>

6.1.2 Změny v ekonomice

Mění se ekonomické podmínky v nově vznikající demokratické společnosti vytvořily prostor zejména pro příslušníky bývalé totalitní nomenklatury a příslušníky z řad kriminálního podsvětí, disponujících značnými částkami nelegálně nabytého majetku a peněz, kteří díky svým konexím, zkušenostem a mezerám v rodící se nové legislativě dokázali nově vzniklou situaci velmi dobře využít ve svůj prospěch. Jejich protizákonné jednání se pak projevovalo v celé škále trestných činů, spojených zejména s privatizací, v pozdější době s konkurzním jednáním a v současné době s další hospodářskou a finanční kriminalitou, často související i s dalšími druhy kriminality (vydírání, únosy, vraždy).

6.1.3 Sociální faktory

Vývoj ekonomiky, její transformace a velké majetkové přesuny zapříčinily to, že určitá skupina lidí se výrazným způsobem obohatila. Pro takové lidi je získávání majetku nejdůležitější věcí v jejich životě a snaha o obohacení se pro ně stala nikdy nekončícím procesem. Zde by se dalo hovořit o příčinách zločinnosti z nadbytku, neboli o zločinu z blahobytu. Naproti tomu stojí vliv chudoby, související s nezaměstnaností, nízkými pracovními příjmy, životem lidí v zanedbaných městských čtvrtích a nedostatky v sociální péči. Všechny tyto faktory mohou souviset se zapojením těchto osob do organizované trestné činnosti. Nejvíce ohroženou skupinou pak jsou zejména mladí lidé do 25 let, které organizovaný zločin využívá jako řadové členy.

6.1.4 Úroveň legislativy

Nepříznivý vývoj organizované trestné činnosti po roce 1989 úzce souvisí s úrovní legislativy, která nedokázala čelit náporu organizovaných zločineckých skupin a jejich formám protiprávního jednání. Nejedná se přitom pouze o legislativu trestní, ale o legislativu z jiných oblastí, zejména spojenou s ekonomickou transformací v naší společnosti. Zcela nevyhovující legislativa vedla k tomu, že počátkem 90. let zavládla v naší zemi po určité době anarchie, vytvářející určité trestní vakuum, kde se etablovaly kriminální živly, které si v duchu hesla „co není zakázáno, je povoleno“ dělaly prakticky co chtěly. Zejména v ekonomické sféře docházelo k nenahraditelným

ztrátám a obrovským škodám. Stav práva se opožďoval za vývojem organizované kriminality, vytváření nových právních norem bylo nesystematické a chaotické. Změny, které současný trestní zákon z roku 1961 do dnešní doby provázely, reagovaly prakticky vždy opožděně až na důsledky nových forem kriminálního jednání. Nedostatky lze rovněž spatřovat v pomalém přizpůsobování se naší legislativy změnám na úseku boje a prevence proti organizovanému zločinu, probíhajícím v Evropě.

6.1.5 Práce policie

Policie po listopadové sametové revoluci prošla zásadními změnami. Velké množství policistů ze služby odešlo v důsledku reforem, kterými policie procházela. Změnilo se celé její vedení, a to na všech úrovních řízení, od obvodních oddělení až po republikové špičky. Noví velitelé, zejména na vyšších postech, byli často „rekrutováni“ z řad bývalých příslušníků veřejné bezpečnosti, kteří byli z různých příčin propuštěni, nebo museli z různých důvodů odejít. Důvody a příčiny, které vedly k jejich opuštění Sboru národní bezpečnosti nebyly až tak moc zkoumány, hlavní byla jejich loajálnost k nové demokratické společnosti a jejímu vedení. Stávalo se tak, že se na vedoucí posty dostali lidé, kteří neměli předpoklady vést své podřízené, a jejich jediným zájmem bylo udržet si své stávající postavení, případně postoupit na žebříčku funkcí co nejvýše. To se pak nepříznivě odráželo zejména na práci podřízených policistů, zkreslování statistik nápadu trestné činnosti, zlehčování, či přehlížení nových forem trestné činnosti. Autorita policie však byla velmi oslabena celkovým postavením policie před rokem 1989, kdy tato složka byla obecně vnímána spíše jako represivní prodloužená ruka mocenského komunistického aparátu. Nová demokracie a s tím spojené nové svobody byly lidmi ve společnosti vnímány a chápány velice široce, což k upevnění pozice policie rovněž nepřispělo. Většině policistů však záleželo na tom, aby skutečně řádně vykonávali svoji práci, avšak naráželi na spoustu úskalí, které jim znemožňovalo, případně jinak bránilo, reagovat na enormně stoupající kriminalitu, organizovanou kriminalitu nevyjímaje.

Zejména pokud se jedná o organizovanou kriminalitu a působení zločineckých organizovaných skupin na našem území, byly zde překážky pro práci policistů,

především personálního charakteru (nebyli specialisté na tuto novou formu trestné činnosti, policisté se učili „za pochodu“, speciální útvary pro boj s organizovaným zločinem se teprve rodily), dále materiálního charakteru (zastaralé vybavení, špatný vozový park, absence výpočetní techniky, nedostatečné propojení informačních systémů mezi jednotlivými složkami..) a hlavně, jak již bylo výše uvedeno, legislativního charakteru, kdy legislativa zcela chyběla, případně ta stávající byla zcela nevyhovující. Všechny tyto nedostatky musely policejní složky na tomto úseku trestné činnosti postupně překonávat, aby její působení bylo funkční. Bohužel i na tomto úseku docházelo v minulosti k prorůstání zločinu do policejního aparátu (viz kauza „Berdychův gang“, kdy se na trestné činnosti podíleli i policisté speciálního odboru pro boj s organizovaným zločinem), případně k zasahování politické sféry do práce policie s cílem zmanipulovat vyšetřování závažných organizovaných kauz. To vše ovlivňuje jak práci policie, tak i pohled veřejnosti na její činnost.

6.1.6 Práce justičních orgánů

I justice prošla zásadními změnami. Enormní nárůst celkové kriminality po roce 1989 zahltil justiční orgány na všech úrovních, zvyšoval se počet nevyřízených případů, vznikaly průtahy v soudních řízeních, kdy některé kauzy trvaly i několik let. Taktéž nejednotnost postojů, postupů a úroveň rozhodování státních zastupitelství a soudů při řešení jednotlivých případů nebylo v procesu omezování nepříznivého stavu kriminality přínosem. To se do současné doby odráží i v postoji těchto orgánů při postihu organizovaných forem trestné činnosti. Tak jako u policie, chyběli a dle našeho názoru dosud chybějí, specialisté na řešení organizované kriminality, kdy jednotlivé případy byly a jsou žalovány a souzeny tzv. „teritoriálním právem“, které je z hlediska teritoriálního rozdělení České republiky (okresy, kraje) v některých případech velmi rozdílné. Za podstatné taktéž považujeme ukládání trestů za organizovanou trestnou činnost, jejichž výše často neodpovídá nebezpečnosti jednání pachatelů, případně často zcela „nedůvodné“ zastavování trestního řízení, či neopodstatněné změny právních kvalifikací u jednotlivých trestných činů. Důvody lze spatřovat jak ve výkladu práva jednotlivými soudci nebo státními zástupci, tak i v jejich možné obavě z následků svých rozhodnutí (obava z pomsty ze strany odsouzených), nelze ani vyloučit korupční

jednání těchto orgánů. Podle našeho názoru by měly ke stávajícím složkám policie, zabývajících se organizovanou kriminalitou, vzniknout specializovaná pracoviště justice (vyčleněných státních zástupců a soudců), které by se specializovaly pouze na tuto formu trestné činnosti, tak jak je tomu v jiných státech, kde se tento způsob boje proti organizovanému zločinu již osvědčil (např. v Itálii).

Všechny shora uvedené aspekty mají podstatný vliv na stále vysoký počet zločineckých gangů a organizovaných skupin pachatelů, působících na našem území. Vzhledem k účinnosti právního systému a nízké výkonnosti policie a justičních orgánů při řešení problematiky organizovaného zločinu mají tito pachatelé pocit určité nadřazenosti a neodhalitelnosti. Ve výčtu faktorů pak nelze postihnout všechny prvky, které zapříčiňují organizovanou kriminalitu, a které na ní mají větší, či menší vliv.

6.2 Důsledky páchaní organizované trestné činnosti v ČR

Organizovaný zločin zasahuje svými důsledky celou společnost. „To, že organizované skupiny provozují svoje aktivity, se nepochybně projevuje ve všech sférách společenského života. Je-li organizovaný zločin součástí společnosti, pak to působí na oblast ekonomiky, politiky, na institucionální systém. Poznamenává to morálku, hodnotové orientace i každodenní život lidí. Odráží se to v míře důvěry v instituce, v bezpečnosti politiku, v obecné možnosti demokratické a humánní společnosti.“⁵⁷

Důsledky páchaní organizované trestné činnosti na našem území lze shrnout do několika oblastí:

6.2.1 Vliv organizovaného zločinu na pocity občanů

Všeobecně organizovaný zločin působí na lidi spíše jako potencionální, než jako bezprostřední hrozba. Je to zapříčiněno tím, že většina osob není ohrožena přímo. Ohrožení se týká zejména skupin lidí, které jsou přímo cílem útoků zločineckých skupin jako např. úspěšní podnikatelé a bohatí lidé (vydírání, únosy), významní politici a státní úředníci, především na vedoucích místech, policisté, celníci, státní zástupci, soudci

---

⁵⁷ *Společenské příčiny a důsledky organizovaného zločinu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999.

(korupce, různé formy zastrašování), kde jsou přímo ohroženy jak tyto osoby, tak i jejich rodinní příslušníci. Svoji roli v pocitech lidí zde hrají především média, která o činnosti a důsledcích páchaní organizovaného zločinu (zejména násilných projevech – přestřelkách, vraždách, vyřizování si účtů atd.) informují veřejnost často takovým způsobem, že to obyčejného občana sice vyděsí, avšak tento si nepřipouští možnost, že by se to mohlo dotknout i jeho. V každém případě je organizovaný zločin občany chápán jako negativní součást naší společnosti, která je však většinou výrazněji neohrožuje.

6.2.2 Nedůvěra občanů v demokratický systém a jeho instituce

Většina kritiky ze strany občanů směřuje do řad policie, justice, ale i do sféry státu jako takového, kdy je těmto složkám vytýkána neschopnost zabránit formám páchaní této organizované trestné činnosti, a tím i důsledkům jejich aktivit. Rovněž zde je obecné mínění ovlivňováno médii, kdy všeobecně převládá názor, že tyto instituce nemají velký zájem na řešení této problematiky, že všude vládne korupce, že organizovaný zločin prorůstá stále víc a víc do státních a hospodářských sfér. Úspěchy bezpečnostních složek v boji proti organizované trestné činnosti jsou občany chápány pozitivně, avšak brzy se na ně zapomíná. Tyto úspěchy naopak zcela zastiňují různé korupční a trestní aféry, zasahující do státní správy a ekonomiky státu, o kterých, i když je jich podstatně méně, se ve společnosti hovoří celé týdny, měsíce a někdy i roky. Lidé pak mají pocit, že nejsou dostatečně chráněni, čímž klesá jejich důvěra v demokratický systém i jeho jednotlivé instituce.

6.2.3 Důsledky působení organizovaného zločinu na ekonomiku

„Tradiční hospodářský styk je založen jednak na pevných právních pravidlech, jednak na obyčejových obchodních zvyklostech, předpokládajících důvěryhodnost partnerů. Organizovaný zločin vnáší do hospodářského systému praktiky obvyklé ve zločinném prostředí, např. vymáhání pohledávek fyzickým násilím, ničení konkurence kriminálními metodami (zakládáním požárů, zastrašováním, vydíráním, únosy apod.). To vše vnáší do hospodářského prostředí prvky nestability, zvyšují se náklady, ohrožuje chod běžných tržních mechanismů. Pro Českou republiku by mohlo být velice

nebezpečné odrazení zahraničních investorů od podnikatelských aktivit v nebezpečném prostředí a odliv kapitálu ze země.⁵⁸

V rámci boje proti organizovanému zločinu musí náš stát vynakládat stále větší množství finančních prostředků, a to většinou na úkor dalších oblastí. Především se jedná o investice do oblasti technologického vybavení institucí, které proti organizovanému zločinu bojují (např. materiální vybavení, informační technologie), do oblasti přípravy, prevence a mezinárodní spolupráce na tomto úseku trestné činnosti. V neposlední řadě v oblasti organizované hospodářské trestné činnosti dochází k enormním daňovým únikům a následně pak k odlivu peněz z národní ekonomiky prostřednictvím bankovního sektoru.

6.2.4 Vliv organizovaného zločinu na sociální diferenciaci

Zde hrají důležitou roli obrovské příjmy z organizované trestné činnosti, které zabezpečují jednotlivým členům těchto organizací dostatek prostředků k jejich postupu na společenském žebříčku. To se týká zejména čelních představitelů organizovaného zločinu, snažících se proniknout do jednotlivých sfér společnosti, ovládnout je a získat tak v nich rozhodující přímou nebo nepřímou moc.

6.2.5 Vliv organizovaného zločinu na změny hodnot

Nedostatečná represe ze strany odpovědných orgánů, nedostatečná prevence, nedostatečná legislativa, nepostižitelnost určitého protizákonného jednání, podceňování systému, stav nadřazenosti nad zákonem, pocit neodhalitelnosti a pocit, že se zločinnost velice vyplatí, to vše působí na motivační a hodnotovou orientaci skupin, páchajících organizovanou trestnou činnost. Organizovaný zločin se osvědčuje jako úspěšný obor podnikání, zaručující úspěch a vysoké finanční zdroje. U části společnosti může znamenat odklon od tradičních hodnot, založených na respektu k práci, k legálnímu vlastnictví, spořádanému životu. Tato krize hodnot je nepochybně způsobilá přivodit silné sociální konflikty.

---

⁵⁸ *Společenské příčiny a důsledky organizovaného zločinu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999.

6.2.6 Ohrožování lidí v odpovědných funkcích

Tato sféra se týká především osob na různých odpovědných funkcích s konkrétními pravomocemi, případně osob disponujícími důležitými informacemi. Organizovaný zločin se snaží využívat kontakty zejména na politiky a pracovníky veřejné správy, dále na orgány justice, policie i na představitele finančních a obchodních kruhů. Zde hrají velkou roli finanční motivace osob poskytujících „služby“ dobrovolně (zkorumpovanost), ale i jednotlivé formy nátlaku na získání požadovaných služeb nebo informací ze strany zločineckých organizací v případě odmítnutí spolupráce (vydírání, fyzický i psychický nátlak).

6.2.7 Vliv organizovaného zločinu na nárůst patologických jevů

Organizovaný zločin má obrovské zisky. Tyto získává především z distribuce nelegálního zboží (drog, zbraní, padělaných peněz, cigaret, alkoholu atd.) a služeb (krádeže, vraždy na objednávku, nelegální vymáhání dluhů, dětská prostituce, šíření pornografie atd.). Právě tato distribuce a nelegální služby jsou postaveny mimo zákon, neboť přímo ohrožují jak jednotlivce, tak i celou společnost. Nebezpečnou formou z hlediska patologických jevů je taktéž toxikomanie a prostituce, zejména s ohledem na zdravotní rizika s touto činností spojená. Typickým příznakem organizované trestné činnosti jsou současně i dříve nevídané způsoby páchaní trestné činnosti vyznačující se často velkou brutalitou a ohromným nárůstem způsobených škod.

7 Prevence při řešení problematiky organizovaného zločinu

„Je prokázáno, že dobře naplánované strategie prevence kriminality nejenže předcházejí trestné činnosti a viktimizaci, ale podporují bezpečnost společnosti a přispívají k udržitelnému rozvoji států. Zlepšují kvalitu života a přinášejí dlouhodobé výhody ve smyslu snižování nákladů spojených se systémem trestní justice i dalších společenských nákladů vyplývajících z trestné činnosti.“⁵⁹

7.1 Obecné vymezení pojmu

Prevence kriminality je vedle represe součástí trestní politiky a zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty, tedy nejen orgány justice, policie, státních zastupitelství, soudů a vězeňství, ale i dalšími institucemi, kterými jsou především nerepresivní orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotliví občané. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů a zabývá se jejich eliminací, snižováním motivů a příležitostí k páchání trestných činů se zaměřením na kriminogenní faktory, tedy na sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality, potenciální či skutečné pachatele trestné činnosti a dále i na potenciální či skutečné oběti trestných činů.

7.2 Prevence kriminality v České republice

V České republice je prevence kriminality organizována na třech úrovních⁶⁰:

---

⁵⁹ Směrnice pro prevenci kriminality, rezoluce Hospodářské a sociální rady OSN č. 2002/13

⁶⁰ *Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2007*. Praha: MV ČR, 2008. Interní materiál Ministerstva vnitra ČR. 96 s.

1. **Na mezíresortní úrovni.** Řídícím článkem je Republikový výbor pro prevenci kriminality⁶¹, který vznikl usnesením vlády České republiky v roce 1993. Řídí se statutem a jednacím řádem schváleným vládou České republiky. Výbor má k dispozici Komisi pro výběr projektů Programu prevence kriminality k poskytování dotací ze státního rozpočtu a zabývá se vytvářením koncepcí preventivní politiky vlády České republiky, a to jak na mezíresortní úrovni, tak na úrovni krajů, měst, Policie ČR, nestátních neziskových organizací i podnikatelských subjektů. Současně pak zpracovává materiály pro jednání vlády z oblasti prevence kriminality a schvaluje žádosti o dotace na projekty prevence kriminality, které předkládají jednotlivá města.
2. **Na rezortní úrovni.** Jedná se o programy prevence kriminality, které předkládají jednotlivá ministerstva, ovlivňující vytváření příslušné legislativy na tomto úseku.
3. **Na místní úrovni.** V této oblasti jsou zastoupeny orgány krajů, měst a obcí, tedy orgány veřejné správy, dále police, nevládní organizace a další instituce působící v jednotlivých obcích. Podstatou jejich činnosti a vzájemné součinnosti je vytváření programů prevence kriminality na místní úrovni s ohledem na situaci a vývoj sociálně patologických jevů. Právě z hlediska účinnosti se tato úroveň prevence kriminality jeví jako nejefektivnější.

7.2.1 Strategie prevence kriminality na léta 2008-2011

Ministerstvo vnitra ve spolupráci s resorty zastoupenými v Republikovém výboru pro prevenci kriminality připravilo Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011, kterou vláda ČR schválila usnesením ze dne 15. října 2007 č. 1150. Tato strategie navazuje na předcházející strategie a vláda v ní definuje základní priority, principy a okruhy prevence kriminality. Strategie je koncipována na základě současné situace v oblasti kriminality, vychází z nejnovějších poznatků vědeckých výzkumů a domácích i zahraničních zkušeností. Priority Strategie spočívají ve snižování majetkové a násilné kriminality, v eliminaci kriminálně rizikových sociálně patologických jevů, v omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, ve zvyšování rizika pro pachatele, že bude dopaden, a v informování občanů o legálních možnostech ochrany před trestnou

---

⁶¹ Prevence kriminality. Přístup z: http://web.mv.cz/odbor/Republikovy_vybor_pro_prevenci.htm

činností. Cílovými skupinami, jimž je věnována zvýšená pozornost, je mládež ohrožená sociálně patologickými jevy nebo již s kriminální zkušeností, prvopachatelé trestných činů, recidivisté a sociálně vyloučené komunity. Strategie si klade za cíl zvyšování pocitu bezpečí občanů, snižování míry a závažnosti trestné činnosti. Specifickými cíli je vytvoření fungujícího a stabilního systému prevence kriminality na všech úrovních veřejné správy, posílení kompetencí krajů a obcí při plánování a realizaci preventivních opatření, systematická partnerská spolupráce mezi příslušnými orgány na všech úrovních veřejné správy, profesní stabilizace kvalifikovaných pracovníků na úseku prevence kriminality, zajištění finančních zdrojů a zapojování širokého spektra subjektů do preventivních programů.

Česká republika se nezaměřuje nejen na prevenci kriminality na svém území, ale aktivně je začleněna v oblasti prevence v rámci Evropské unie prostřednictvím EUCPN (Evropská síť prevence kriminality), aktivně se dále podílí i na aktivitách Organizace spojených národů (Úřad OSN pro drogy a kriminalitu UNODC, Komise pro prevenci a trestní soudnictví, Program bezpečnějších měst UN-Habitat) a spolupracuje s dalšími mezinárodními organizacemi jako je ICPC (Mezinárodní centrum pro prevenci kriminality), EFUS (Evropské fórum pro bezpečnost ve městech) a EUROCITIES.

7.3 Prevence organizované trestné činnosti

Prevence v oblasti organizované trestné činnosti jednoznačně vychází z obecné koncepce preventivní činnosti na úseku boje proti kriminalitě jako takové. Preventivní opatření z oblasti primární, zaměřené především na výchovné a vzdělávací aktivity nejširší veřejnosti a z oblasti sekundární, zabývající se rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli trestné činnosti, jsou mnohdy s ohledem na osoby pachatelů páchajících organizovanou trestnou činností již neúčinné, neboť se vesměs jedná o kriminálně narušené osoby. V oblasti této závažné organizované trestné činnosti se prevence zaměřuje především na resocializaci osob pachatelů a jejich opětovné začlenění do společnosti. Významným preventivním faktorem na tomto úseku by mohlo být zvýšení trestních sazeb za závažnou organizovanou trestnou činností, neboť dle našeho názoru současná výše trestních sazeb tuto funkci nesplňuje. Právě toto navýšení trestních sazeb a s tím spojená

neodvratitelnost dlouholetého trestu by na budoucí pachatele mohla preventivně působit. Každá forma organizované trestné činnosti má svá specifika, ze kterých při stanovení preventivních opatření vycházejí jednotlivé, především specializované, útvary policie, jejichž preventivní činnost je realizována v rámci připomínkových řízení v této oblasti, především však formou spoluúčasti při tvorbě preventivních programů. Z této pak vycházejí jednotlivé preventivní projekty a programy, řešící situaci jak na celostátní, tak zejména na místní úrovni. Cílem prevence je tedy zejména snižování míry a závažnosti organizované násilné, hospodářské a majetkové trestné činnosti.

8 Analýza zjištěných poznatků, jejich vyhodnocení a návrhy na řešení

K typickým činnostem organizovaného zločinu na území České republiky náleží především výroba, pašování a distribuce drog, útok na státní majetek, organizování prostituce a obchod s lidmi, organizování nelegální migrace, daňové podvody, praní špinavých peněz, korupce, bankovní podvody, porušování autorských práv, padělání měny, zboží, vydírání, mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami, organizované krádeže automobilů a loupeže. Typické pro organizovaný zločin je pak prolínání závažné hospodářské trestné činnosti s trestnou činností násilnou. Skupiny organizovaného zločinu, jak domácí, tak i mezinárodní, působí na našem území dlouhodobě a jsou schopné svoji nezákonnou činností ovlivňovat veřejný život, ekonomickou sféru, legislativní zákonný i podzákonný proces a státní správu České republiky.

Organizovaný zločin, tak jak je popsán v této práci, zahrnuje širokou škálu trestné činnosti, páchané organizovanými skupinami pachatelů (členy zločinných společení). Každá jeho forma má svá specifika, vyžadující různé přístupy a postupy při jejich odhalování, vyšetřování, prevenci a postihu, přičemž pojmout analýzu organizované trestné činnosti z hlediska těchto jednotlivých jejích forem je vzhledem ke značnému rozsahu celé problematiky pro účel práce nereálné a není ani jejím cílem. Analýza zjištěných poznatků proto vychází z celkového stavu boje proti organizovanému zločinu v rámci České republiky, zaměřená na práci Policie ČR, kde spatřujeme největší problémy a nedostatky především v současné struktuře jednotlivých složek, zabývajících se organizovaným zločinem.

Bojem proti organizovanému zločinu se v České republice zabývají zejména **Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Národní protidrogová centrála a Útvar odhalování korupce a finanční kriminality**, které formálně organizačně spadají pod Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR. Jako servisní útvary pro všechny tyto služby fungují Útvar zvláštních činností a Útvar speciálních činností. Svoji roli v boji proti organizovanému zločinu v České republice mají také

zpravodajské služby (především Bezpečnostní informační služba), justice a některé příslušné orgány státní správy a nevládní organizace.

Národní protidrogová centrála se věnuje vyšetřování závažné či organizované drogové kriminality, včetně s ní souvisejících trestných činů. **Útvar pro odhalování organizovaného zločinu** se věnuje objasňování organizované a závažné trestné činnosti kriminálních skupin, zvláště závažných a organizovaně páchaných trestných činů v oblasti: násilných projevů, vydírání a nástražných výbušných systémů užitých proti životu, zdraví nebo majetku, nedovoleného obchodování se zbraněmi, výbušninami, štěpnými materiály a jinými nebezpečnými látkami, nelegální migrace a obchodu s lidmi, terorismu a extremismu, padělání a pozměňování peněz a jiných platebních prostředků, financování terorismu. **Útvar odhalování korupce a finanční kriminality** se věnuje především problematice závažné a organizované hospodářské, finanční, daňové trestné činnosti, trestné činnosti korupčního charakteru a trestným činům veřejných činitelů.

Boj s organizovaným zločinem komplikuje roztržitost agendy mezi jednotlivé výše uvedené útvary. Ačkoliv se věnují velice blízkým a úzce souvisejícím problematikám, každý pracuje na případech ve své působnosti. Vytváření společných týmů je ojedinělé, sdílení informací je pouze nárazové a často závisí na momentální ochotě vedení útvarů spolupracovat. Dosavadní spolupráce je v současné době postavena ve většině případů na osobních vztazích jednotlivých policistů, kteří chtějí týmově spolupracovat. Další komplikace jsou spatřovány ve velikosti jednotlivých útvarů, šíři jejich působnosti, nastavení způsobů práce, personální práci i vnitřním organizačním uspořádáním. Konkrétně existují rozdíly např. v oblasti práce s informacemi, mezi provozovanými informačními a analytickými systémy, rozdílné jsou i přístupy ke komunikaci a kooperaci s ostatními útvary policie, jak celostátními tak regionálními. Zásadní roli hraje existence řady nezkoordinovaných informačních systémů a především absence společného analyticko informačního systému, který musí být jednotný pro celou službu kriminální policie a vyšetřování. Závažný problém představuje nedostatečné vzdělání některých příslušníků Policie ČR, kdy získávají vzdělání ve školních institucích, které nezajišťují požadovanou specializaci a odbornost, nutnou při boji proti organizovanému zločinu na profesionální úrovni.

Prvním krokem k řešení situace u nás je projekt TASK FORCE, složený ze zástupců vrcholového managementu Ministerstva vnitra a Policie ČR. Jedná se o projekt Reformy Policie ČR a související problematiky vnitřní bezpečnosti, založený ministrem vnitra v srpnu 2007, kde jsou dále zastoupeny např. také krajské policejní správy, celorepublikové útvary policie či Nezávislý odborový svaz Policie ČR. Jednou z priorit projektu je zefektivnění práce policejních útvarů s celorepublikovou působností, kde je nejdůležitějším úkolem posílení koordinace činností a výměny informací mezi těmito útvary.

Projekt se nám jevil významný, především v tom, že zde bylo zapracováno sloučení současných celostátních útvarů Služby kriminální policie a vyšetřování - Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, Národní protidrogové centrály a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality a vytvoření jednotného Národního kriminálního úřadu. V průběhu realizace projektu však bylo rozhodnuto, že nedojde ke sjednocení těchto útvarů, protože požadovaných výsledků může být dosaženo lépe posílením koordinační úlohy Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR. S ohledem na současný stav roztržitosti vyšetřování organizovaného zločinu a jeho vývoj, absenci společného analyticko informačního systému, nekoordinovanosti postupu a častým duplicitám ve vyšetřování se nám toto rozhodnutí jeví jako značně nešťastné. Organizovaný zločin se postupně vyvinul do stádia propojenosti, kde se jednotlivé jeho formy slučují do jednoho celku, pod jednotným vedením bossů a zasahují tak do celého spektra organizované trestné činnosti. Není výjimkou propojení drogové kriminality s násilnou kriminalitou a závažnou hospodářskou kriminalitou na bázi jedné zločinecké skupiny. Při vyšetřování aktivit takovýchto skupin pak chybí právě společné vyhodnocování informací a jednotný koordinovaný postup, který by vedl k zefektivnění boje s organizovaným zločinem.

Vzhledem k závažnosti aktivit organizovaného zločinu na území České republiky obecně platí, že je nezbytné maximálním způsobem zefektivnit činnost specializovaných útvarů Policie ČR, které se zabývají bojem proti této formě kriminality. Řešením by tak mělo být :

- nezaměřovat se pouze na jednotlivé problematiky z hlediska forem organizované trestné činnosti, neboť jak ukazuje jejich vývoj, tyto formy se dostaly do stádia

vzájemné souběžnosti až propojenosti a vykazují prvky organizovaného zločinu v té nejzávažnější podobě,

- postihovat zločinecká seskupení od vrcholu pyramidy, která je obsazena osobami, jež na sebe při prvním pohledu neváží jakoukoliv kriminální pozornost, na tzv. „bílé límečky“,
- koordinované vyšetřování organizovaných trestných činů v rámci jednotlivých služeb a útvarů PČR s možností dozoru vyšetřování speciálně vyčleněnými státními zástupci pro potírání organizované trestné činnosti a vytvoření speciálních soudních orgánů pro souzení nejzávažnějších forem této trestné činnosti,
- zaangažování nižších článků PČR k nepřehlížení méně nebezpečných forem trestné činnosti, které často vedou k výše popisovaným organizovaným formám trestné činnosti, a to především resortním vzděláváním v rámci instruktážně metodických zaměstnání, školení, kurzů a pod.,
- převzít legislativní poznatky z problematiky organizovaného zločinu ze států, kde je tento fenomén dlouhodobě řešen,
- v preventivní činnosti zaměřit pozornost především na oblasti primární, tj. zejména na výchovné a vzdělávací aktivity mládeže i nejširší veřejnosti a v oblasti sekundární, na rizikové jedince a skupiny osob u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli trestné činnosti, případně mají již kriminální zkušenost v oblasti méně závažných trestných činů,
- významným řešením by mělo být opětovné jednání o zastřešení všech třech útvarů PČR, zabývajících se organizovanou trestnou činností, tj. Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, Národní protidrogové centrála a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality pod jeden úřad s jednotným liniovým řízením a jednotným společným informačním systémem (toto navrhované řešení vychází i z moderních trendů o kterých hovoří zahraniční prameny, které budou popsány v další části práce).

Vytvoření Národního kriminálního úřadu a jeho konečná podoba by měla zachovat specializaci jednotlivých složek zaměřených na jednotlivé typy organizované a

závažné kriminality (organizovaná násilná, drogová a závažná hospodářská trestná činnost) se sjednocenou analytickou činností, kde výstupy z jednotlivých vyšetřovaných kauz budou okamžitě k dispozici všem třem složkám. Zároveň by tento úřad měl mít k dispozici veškeré analytické informace z nižších článků policie a to až na úroveň základních útvarů. Právě práce s informacemi je z našeho pohledu jedním z nejdůležitějších hledisek boje proti fenoménu organizovaného zločinu.

Zjištěné poznatky korespondují se zahraničními zkušenostmi, kde se vytvoření speciálních centrálních úřadů pro boj s organizovaným zločinem již osvědčilo. V rámci Evropy se jedná o několik států, kde je vytvořen výše nastíněný centrální model, zahrnující pod sebe všechny složky zabývající se organizovaným zločinem (Polsko, Itálie, Maďarsko, Finsko). U většiny ostatních států, i přes samostatnost speciálních útvarů, existuje společné analytické centrum, shromažďující výstupy ze všech těchto složek. Tyto výstupy pak slouží ke zpětnému využití a vzájemnému sdílení informací.

9 Závěr

Organizovaný zločin, tak jak ho vidíme v současné době, nebyl před rokem 1989 vnímán jako problém, který by se dotýkal života tehdejší společnosti. Byl prezentován jako cizí, našim podmínkám vzdálený fenomén, kdy se tento pohled v podstatě shodoval jak s veřejným míněním, tak i s přístupem bezpečnostních složek i celé politické scény. Z toho vyplývala neexistující potřeba tuto problematiku jakýmkoliv způsobem řešit. Změnu zaznamenaly počátkem 90. let především policejní složky, které se jako první dostaly do styku s organizovaným zločinem a jeho projevy na území České republiky, která se po roce 1989 stala vlivem otevření svých hranic a změnou politického a ekonomického systému velmi atraktivním územím pro mezinárodní organizované zločinecké skupiny.

Skupiny organizovaného zločinu svoji nezákonnou činností ovlivňují jak veřejný život, tak i ekonomickou sféru a představují nejen v České republice vážný problém, kdy nelze přesně stanovit škody, které svou činností způsobují. Snaha organizovaného zločinu dosáhnout ekonomické i politické moci je v současné době zcela nepochybná. Vliv těchto skupin lze pozorovat i v oblasti moci zákonodárné, výkonné i soudní, přičemž snahy ovlivňovat právě justici a policii se jeví jako zvlášť nebezpečné. V mnoha směrech často organizovaný zločin překračuje hranice jednotlivých států. Vlivem integrace, rychlého rozvoje technologií a především s ohledem na stále vyšší finanční zdroje těchto skupin, tyto často operují ve větším rozsahu a organizovaný zločin dostává stále více mezinárodní charakter. Nezbytnou součástí boje s organizovaným zločinem je zaměření se na rozvoj a zlepšení spolupráce v oblasti justice nejen mezi členskými státy Unie, ale i s ostatními zeměmi, když cílem by mělo být především dosažení stejného přístupu k boji s touto nebezpečnou formou trestné činnosti.

Politika boje s organizovaným zločinem a jeho úspěšnost nezávisí však jen na činnosti policejních a justičních orgánů, ale i na dalších orgánech státní správy. Cílem všech těchto institucí by mělo být odhalování této závažné trestné činnosti již v prvopočátku, se zaměřením nejen na činnosti, které jsou jejím zdrojem, ale i na aktivity skupin organizovaného zločinu, na jejich záměry a strategii. Nelze se však soustředit pouze na represivní opatření, ale významnou složkou v boji v organizovaným zločinem

by se měla stát prevence a kontrolní činnost zaměřená i do ekonomické a administrativní sféry. S ohledem na rozsah a složitost těchto oblastí se dá však předpokládat, že zaměření tímto směrem bude pomalé. V případě nedostatečného boje proti organizovanému zločinu by tak mohlo hrozit, že bude stále více pronikat do státní správy a získávat tak větší vliv na její rozhodování, neboť tato sféra je prostředím nejméně odolným proti korupci. Právě Česká republika patří v této oblasti k zemím, které jsou z celosvětového pohledu nejhůře hodnoceny. V případě neúspěšného boje s organizovaným zločinem hrozí negativní dopady především v oblasti ekonomické, ale i v diplomatické a může tak mít vliv na celkovou prestiž naší republiky v zahraničí.

Rozsah tématu organizovaného zločinu je značný a nelze ho postihnout ve všech detailech. Zahrnuje širokou škálu trestné činnosti, páchané organizovanými skupinami pachatelů, a právě z tohoto důvodu jsme se zaměřili pouze na jeho tradiční formy. Námi zjištěné skutečnosti vycházejí ze současného stavu boje proti organizovanému zločinu v rámci České republiky, a to jak z materiálů, ze kterých bylo při zpracování tématu čerpáno, tak především z vlastních, dlouholetých zkušeností pocházejících z vyšetřování této závažné trestné činnosti. Současný stav se jeví jako srovnatelný s evropským standardem, přesto však i na závěr práce je nutné upozornit na jeden ze závažných problémů v této oblasti u nás. Tím je již v analýze zmíněná roztržitost agendy mezi jednotlivé útvary specializované na tento druh trestné činnosti, a to především rozdílnost v práci s informacemi, neprovázanost analytických systémů a především mnohdy neefektivní komunikace mezi jednotlivými útvary policie, jak na celostátní, tak i regionální úrovni. Tato roztržitost, byť zakládá příslušné specializace, často ve výsledku působí zcela neefektivně a může tak vytvářet ideální prostředí právě pro skupiny organizovaného zločinu.

Hlavním cílem této práce bylo popsat organizovaný zločin jako celek z obecného pohledu se zaměřením na jeho nejzávažnější formy, jeho historický vývoj, rozbor příčin, důsledků a analýzu jeho současného stavu u nás. Pokusili jsme se shromáždit z našeho pohledu nejdůležitější aspekty této oblasti, které by se v této formě mohly stát základní pomůckou osobám, které se touto problematikou zabývají.

Seznam literatury

Publikace

Analýza stavu a vývoje kriminality na úseku krádeží motorových vozidel v České republice. Praha: PP ČR, 2008. Interní materiál Policejního prezidia ČR.

CEJP, M. *Vydírání jako jedna z forem organizovaného zločinu.* 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1995.

CHMELÍK, J. a kolektiv. *Zločin bez hranic. Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu.* Praha: Linde 2004. ISBN 80-7201-480-3

Jubilejní zpráva ÚOOZ o činnosti za období 1994-2004. Praha: Policejní prezidium, 2005. Interní materiál Policejního prezidia ČR.

Koncepce boje proti organizovanému zločinu 2008. Praha: MV ČR, 2008. Interní materiál Ministerstva vnitra ČR.

Mezinárodní organizovaný zločin. 1. vyd. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997.

Možnosti trestní justice v protidrogové politice I. (vývojové aspekty). Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2007.

NĚMEC, M.: *Mafie a zločinecké gangy.* Praha: Eurounion, 2003. ISBN 80-7317-026-4

NĚMEC, M.; PROTIVÍNSKÝ, M. Běženci – oběti zločinu a objekty kriminalizace. In *Kriminalistický sborník*, 1994, č. 7

NOŽINA, M.: *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice.* 1. vyd. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-7312-018-6

Organizovaný zločin v České republice. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 1. vyd.

RAK, R. a kol. *Krádeže vozidel. Odhalování, vyšetřování, prevence.* Brno: CERM, 2001. ISBN 80-7204-218-1

Směrnice pro prevenci kriminality, rezoluce Hospodářské a sociální rady OSN č. 2002/13.

Společenské příčiny a důsledky organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999.

Usnesení vlády České republiky ze dne 11. února 2008 č. 129 k Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu. Aktualizované znění pro léta 2007 – 2009.

Výroční zpráva o činnosti ÚOOZ za rok 2008. Praha: Policejní prezídium, 2009. Interní materiál Policejního prezídia ČR.

Výroční zpráva o činnosti ÚOOZ za rok 2007. Praha: Policejní prezídium, 2008. Interní materiál Policejního prezídia ČR.

Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2006 (ve srovnání s rokem 2005). Praha: MV ČR, 2007. Interní materiál Ministerstva vnitra ČR.

Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2007. Praha: MV ČR, 2008. Interní materiál Ministerstva vnitra ČR.

Právní předpisy

Zákon č.140/1961 Sb. Trestní zákon. Ostrava: Sagit, 2008.

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Internetové zdroje

Důvodová zpráva k návrhu trestního zákoníku. Interní materiál Policejního prezídia ČR. Přístup z:
http://www.pcr.cz/Nový_trestní_zákon\Důvodová_zpráva_k_návrhu_trestního_zákoníku\TrestniZakonik_cz.htm

Formy počítačové kriminality. *Policista*. Přístup z:
<http://www.mvcr.cz/casopisy/studie/diskuse/analyza.html>

Mezinárodní Úmluva o nadnárodním organizovaném zločinu. Přístup z:
http://web.mv.cz/obp/obchod_lidi/obchodlidi.html

Počítačová kriminalita. *Policista*. Přístup z:
www.mvcr.cz/casopisy/policista/prilohy/pc_krimi.html

Prevence kriminality. Přístup z:
http://web.mv.cz/odbor/Republikový_výbor_pro_preveni.html

Související zdroje

ŠTURMA,P., NOVÁKOVÁ,J., BÍLKOVÁ,V. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*. Praha:C.H.Beck,2003.

KRÁTKÁ,L. *Obchodování s drogami jako forma organizovaného zločinu. Časové období 1992 – 2002*.

KROUPA, J. *Zločin jako profese*. Řitka:Daranus, 1.vyd. 2005. ISBN 80-869883-2.

Usnesení vlády České republiky k problematice organizovaného zločinu 2000 - 2005 č. 1044 ze dne 23. října 2000 k Aktualizované Koncepci boje proti organizovanému zločinu.

Usnesení vlády České republiky ze dne 4. února 2004 č. 108 k Akčnímu plánu boje s nelegální migrací.

Usnesení vlády České republiky ze dne 16. listopadu 2005 č. 1466 k Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu (Aktualizované znění pro léta 2005 - 2007).

Usnesení vlády České republiky ze dne 25. října 2006 č. 1199 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011.

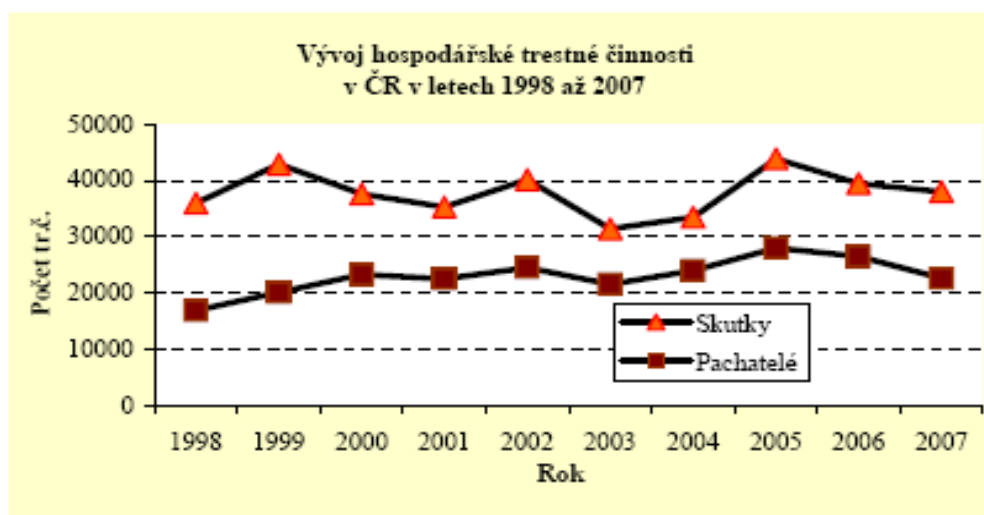
Karabec, Z.: K právnímu vymezení organizovaného zločinu. *Kriminalistika*, 2000, 1.

Usnesení vlády České republiky ze dne 23. ledna 2008 č. 63 ke Koncepci boje proti organizovanému zločinu.

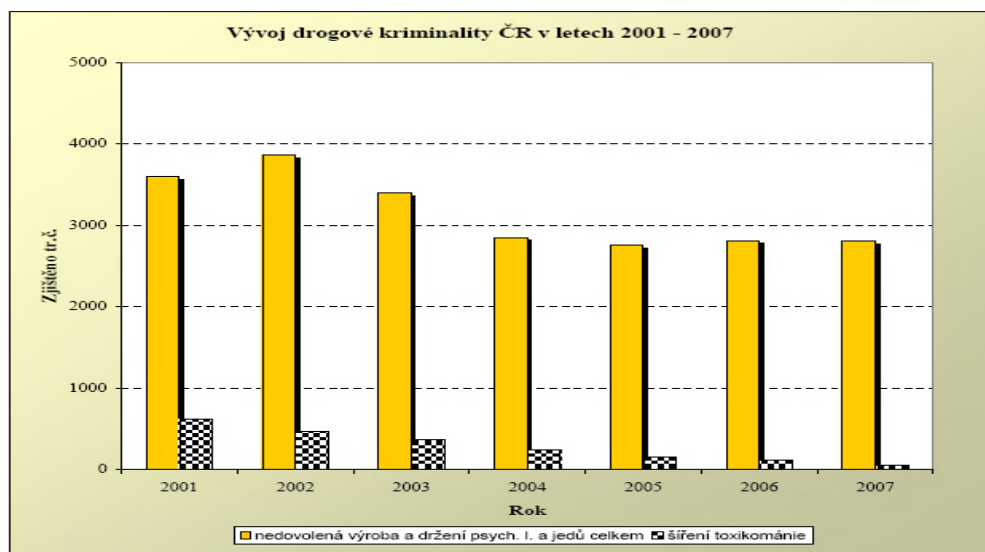
Obrázkové přílohy

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR: Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2007

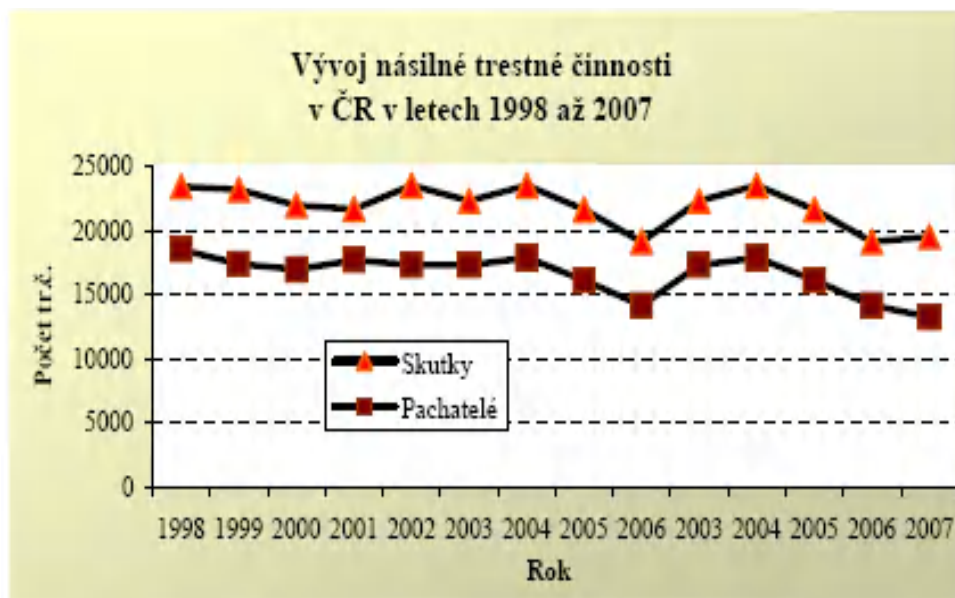
Obr. č. 1: Vývoj hospodářské trestné činnosti v ČR v letech 1998 až 2007

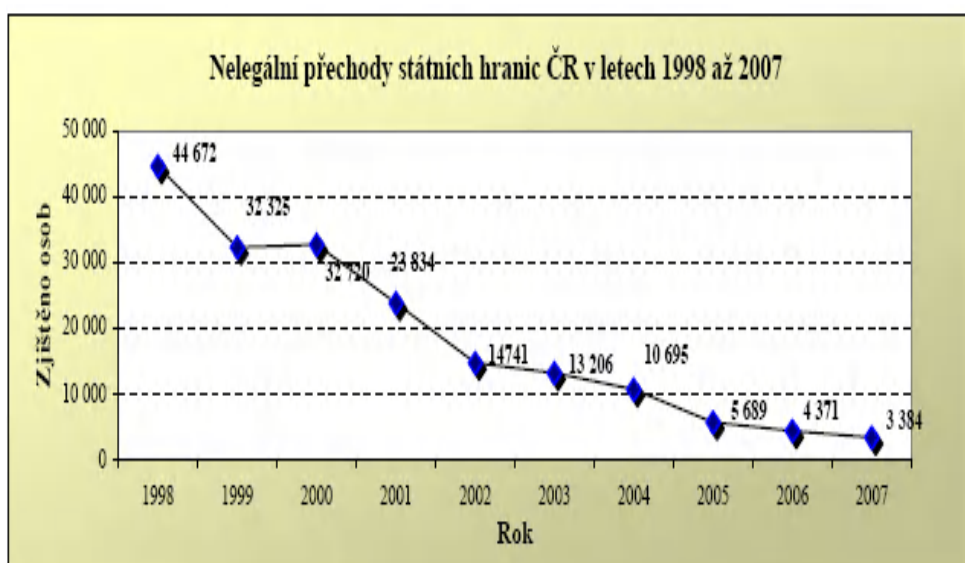
Obr. č. 2: Vývoj drogové kriminality ČR v letech 2001 – 2007

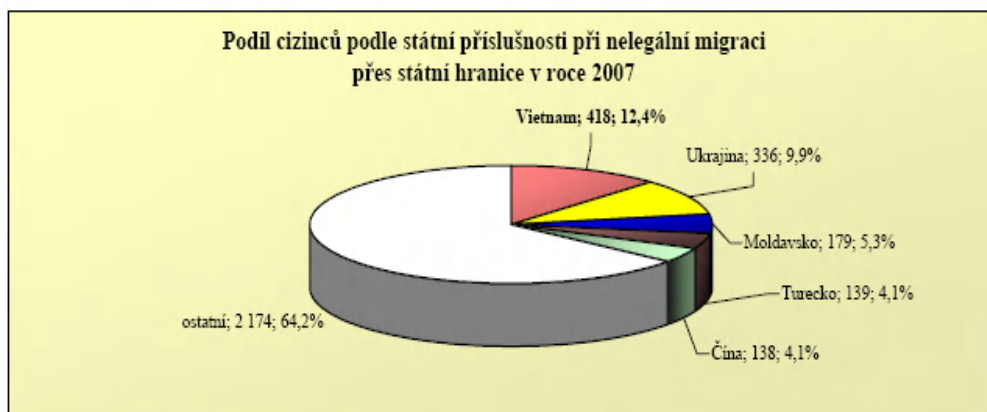
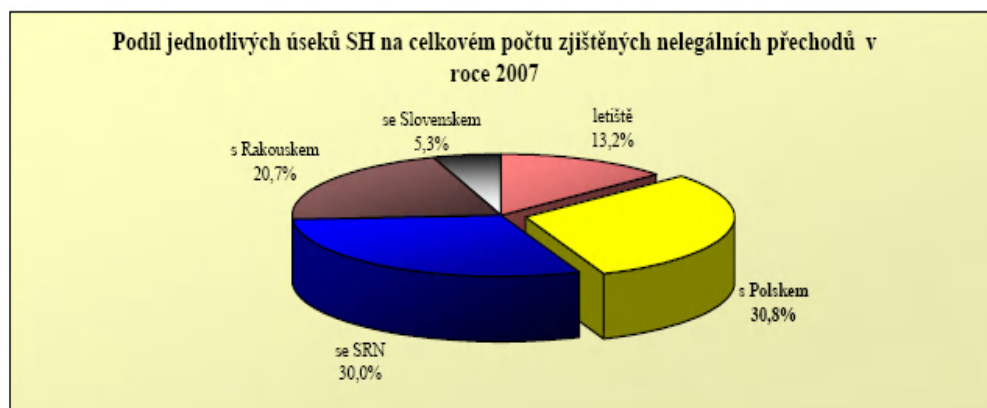
Obr. č. 3: Vývoj násilné trestné činnosti v ČR v letech 1998 až 2007

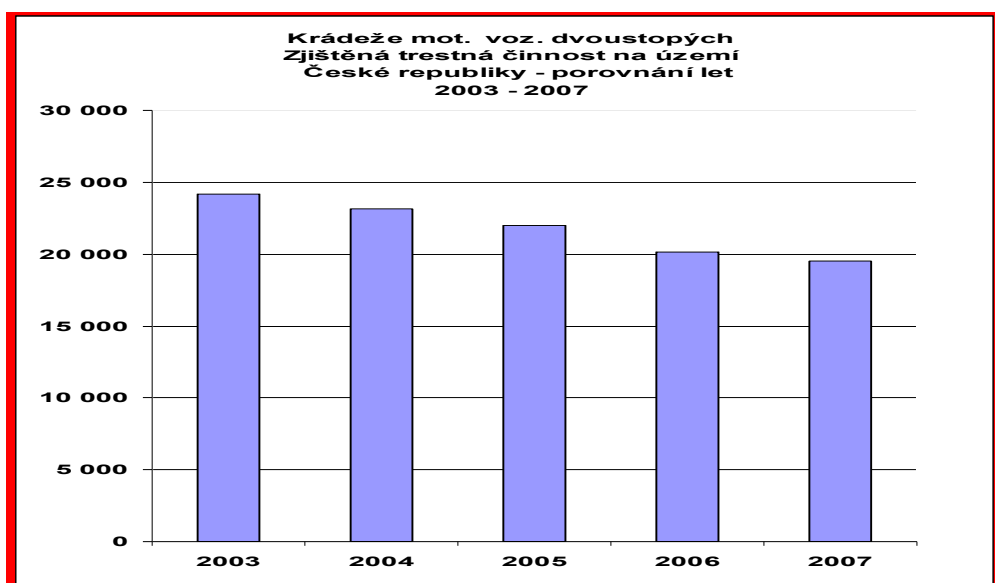
Obr. č. 4: Nelegální přechody státních hranic ČR v letech 1998 až 2007

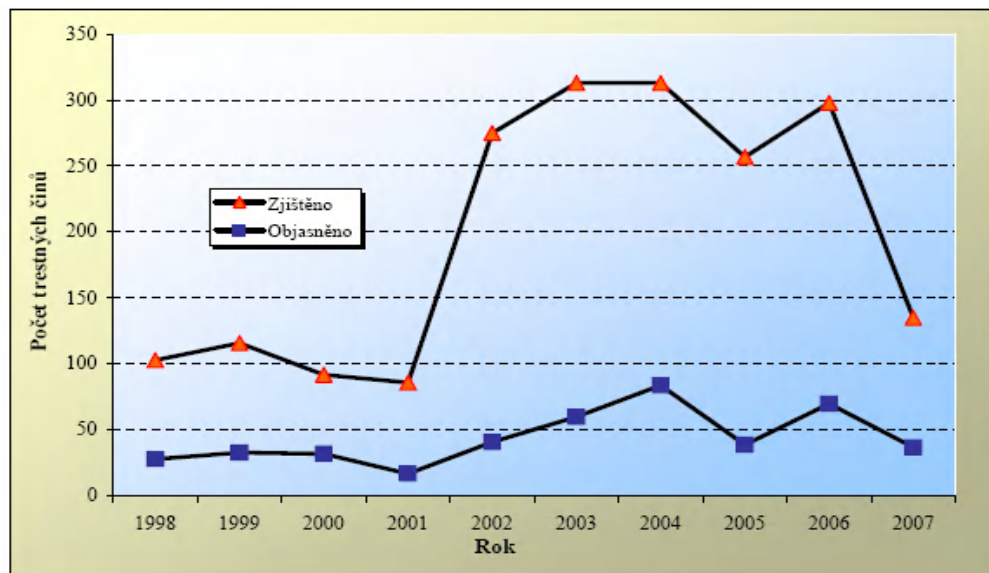
Obr. č. 5: Nelegální přechody státních hranic ČR s podílem cizinců podle národnosti v roce 2007

Obr. č. 6: Krádeže motorových vozidel v letech 2003 – 2007

Obr. č.7: Kriminalita na kulturním movitém majetku v letech 1998 - 2007

Obr. č.8: Násilná kriminalita v letech 1998 - 2007

